

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 28 SECOND-CLASS 341 Highland Blvd. Kaina
Liepa - July 26, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Finansų ministerijos duomenimis, Lietuva yra užsieniui skolinga 824 mln. JAV dolerių. Tai sudaro 15,9% šalies bendrojo vidaus produkto. Opozicijos šaltiniai skelbia, kad skola yra beveik dvigubai didesnė: 1,5 mlrd. (pusantro bilijono) JAV dol. Valstybės kontrolė nurodo, kad iki š. m. sausio pradžios Vyriausybės garantijų užsienio skoloms suteikta 1422 mln. JAV dol. Šie skaičiai rodo, kad Lietuva artėja prie finansinio kracho.

- Mažmeninė prekių apyvarta padidėjo 6%. Bendras užsienio prekybos balansas liko neigiamas. Daugiau importuojama negu eksportuojama, nors palyginti su 1994 m. eksportas padidėjo 33%, importas 28%. Svarbiausiais Lietuvos užsienio prekybos partneriais lieka Rusija (eksportas - 20%, importas - 29%), Vokietija (14% ir 15%), Baltarusija (10% ir 3,7%).

- Infliacija Lietuvoje 1994 m. buvo 45%, 1995 m. - 36%. Maisto produktai pabrango 40%, būsto išlaidos, kuro ir energijos kainos padidėjo 41%.

- Graudi statistika: Lietuvoje didžiausias Europoj savizudžių skaičius. Kasdien Lietuvoje nusižudo 5 žmonės. Jų skaičius kasmet auga. Pernai nusižudė 16% daugiau! 100,000 gyventojų tenka 82 savizudžiai.

- Gedimino paminklas Vilniuje bus liejamas Estijoje. Vytauto Kašubos suprojektuotas Vilniaus ikūrėjo Gedimino paminklas bus liejamas Taline, nes Lietuvoje šis darbas kainuotų apie 400 tūkst. lt., kai tuo tarpu estai visa tai padarys už 200,000 litų.

- Vyriausioji "Miss Lietuva" - 21 metų 5 mėnesių ir 19 dienų yra klaipėdietė Greta Bardavelytė, gražiausia Lietuvos mergina, išrinkta 1990 m.

- Aukščiausioji "Miss Lietuva" - 179 cm ūgio - vilnietė Rasa Kukenytė, gražiausia Lietuvos mergina, išrinkta 1992 m. Grožio konkurse "Miss Baltic Sea - 93" Suomijoje ji buvo pripažinta nugalėtoja.

- Žemiausioji "Miss Lietuva" - 172 cm ūgio - uteniškė Dalia Lelevaitė, gražiausia Lietuvos mergina, išrinkta 1991 m. Grožio konkurse "Queen of Europe - 91" Lenkijoje buvo tituluota "Vice Miss II".

- Pasaulio lituanistų bendrija, 1994 m. birželio 21 d. pakeitusi išėivijoje nuo 1952 m. kovo 2 d. veikusių Lituanistikos instituto, šiemetinė savo konferenciją liepos 4-6 d. surengė Vilniuje. Pasaulio lituanistų bendrijos konferencijos tema - "Lituanistika XXI amžiaus išvakarėse: tyrinėjimų prioritetai, metodai ir naujovės". Bendriems svarstymams buvo pasiūlytos trys temos: 1. "Lituanistika naujų visuomeninių ir kultūrinių iššūkių akivaizdoje"; 2. "Lituanistikos atsinaujinimo būdai ir galimi raidos keliai"; 3. "Lituanistikos centrai ir jų veiklos modeliai". Konferencija vyko Vilniaus pedagoginiame universitete.

- Liepos 12 d. jauniesiems Palangos poilsiautojams duris atvėrė Jaunimo nakvynės namai, kuriuose 50 miegamųjų vietų, studentiška parduotuvė, baras,

KAS LABIAUSIAI TYČIOJASI IŠ LIETUVOS?

Vytautas Rubavičius specialiai "Darbininkui" iš Vilniaus

Neseniai spaudoje pasirodė žinių, jog ruošama leisti nauja "Būtingės terminalo" akcijų emisija, ir pagrindiniai tų akcijų pirkėjai busia "LUKoil" (Rusija) ir "Amoco" (JAV). Tai didžiulės naftos kompanijos, nuo kurių priklauso ne vienos mažesnės šalies politinis klimatas. Apie "Amoco" buvo kalbėta jau ir anksčiau, ir vis įtaigaujant Lietuvos posūkį į Vakarų. Tai turėjo nuraminti tuos tautiečius, kurie jautė, jog terminalo statyba labai keistai pereina į didžiojo Rytų kaimyno rankas. Nutarus leisti naują akcijų paketą, "Amoco" vardas kaip tik ir turėjo pridengti tikrąsias mūsų valdančiojo "klano" užmačias - galutinai susieti Lietuvą su Rusija, atiduodant Būtingės terminalą į "LUKoil" rankas. Amerikiečių kompanijos atstovai Latvijoje kategoriškai pareiškė ne tik nepirksią jokių akcijų, neprišidėsią didinant "Būtingės terminalo" bendrovės įstatinį kapitalą, bet ir niekada neketinę to daryti. Vadinasi, Lietuvos vyriausybė, patys aukščiausi valstybės vyrai paprasčiausiai melavo: kalbėjo apie kažkokius konkursus, konkurenciją, o patys jau seniai ruošė dirvą "LUKoil" kompanijai. Idomu tai, jog visi buvę naftos, dujų ir kitų energetikos sferų aukštieji valdininkai šiuo metu atstovauja bendroms Rusijos-Lietuvos kompanijoms, kitaip tariant, yra verslininkai, kurių tiesioginis interesas - susieti Lietuvos energetikos kompleksą su Rusija nenutraukiamais saitais. Ar ne keista, kad Lietuvos naftos imonės niekaip nesugeba vidaus rinkoje konkuruoti su užsienio firmom, dirba nuostolingai, yra lyg apsėtos įvairių įvairiausių sukčių, aferistų ir mafiozių. Ir visi vienu balsu tvirtina, jog padėtis pagerės tik tada, kai mūsų rinkoj įsiviešpataus Rusijos kapitalas. Nei apie moralę, nei apie nacionalinius interesus kalbėti neapsiverčia liežuvis. Tie žmonės neišgirs, nes jie turi savų interesų, tarnauja savo tikriesiems šeimininkams. Kai kurie Seimo nariai, valdančiojo "klano" atstovai masinės informacijos priemonėse įtikinėja, kad nesą ko bijoti Rusijos naftos ir dujų kompanijų, nes doleris esąs visur vienodas. Doleris ištis visur tas pats pinigas, tik jo funkcijos įvairiose šalyse ganėtinai skirtingos. Mūsų šalyje doleris buvo ir yra "rublinis",

visiškai priklausomas nuo tos naftos ir dujų, o jo pagrindinė funkcija - per korumpuotą valdininkiją išlaikyti Lietuvą Rusijos įtakos sferoje, laiduoti Rusijos geopolitinius interesus. Šiuo metu daroma viskas, kad pagrindiniais teisėtais energetikos ūkio šeimininkais taptų Rusijos firmos. Štai dujininkai negalį susimokėti keliasdešimties milijonų dolerių skolų "Gazpromui", žmonės ruošiami ateinančios žiemos baisumams. Tačiau šimtai mili-

jonų bankų vadinamajai rekonstrukcijai - išsunkiami iš oro. O ateinančia žiema ištis galima padaryti nešildoma, kad žmonės patys pasiprašytų į "LUKoil" ir "Gazprom" glėbį. Ar begalima labiau išniekinti nepriklausomos, laisvos, demokratinės valstybės kūrimo idėjų?

O juk tas tyčiojimas ryškus įvairiose sferose. Lyg valdantysis "klanai" keršytų tautai už tą akimirkos pasimetimą ir baimę 1988-1990-aisiais. Įžymiosios organizacijos "Jedinstvo" lyderis V. Ivanovas Rusijos dūmoje dergia Lietuvą ir Sausio 13-osios aukų atminimą. Jis aiškina, kad lietuviai patys "padarė" tuos lavonus. Ypač šlykščiai jis samprotavo apie prie televizijos bokšto rusų tanko tą naktį mirtinai sužalotą Loretą Asanavičiūtę. Loretos motina kreipėsi į Prezidentą Algirdą Brazauską ir generalinį prokurorą Vladą Nikitiną, kad dėl šmeižikiškų ir užgaulių V. Ivanovo prasimanymų tas būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Ar tik ne į V. Ivanovo ir kitų Sausio 13-osios nusikaltėlių globėjus ir kreipiamasi. V. Ivanovas Lietuvos teisėsaukininku pastant, tik jo funkcijos įvairiose šalyse ganėtinai skirtingos. Mūsų šalyje doleris buvo ir yra "rublinis",

tuoti istorija. Migracijos departamento nutarimu jam 1994 metų pabaigoje buvo pasiūlyta išvykti iš Lietuvos, tačiau jį apgynė tuometinis premjeras A. Šleževičius ir tuometinis vidaus reikalų ministras R. Vaitekūnas. Formuluoė: "nėra jokio realaus pagrindo". Nukentėjo Migracijos departamento vadovas. O ką pats Prezidentas? Nejau jis negalėtų savo valia bandyti įtvirtinti tam tikras dorovines nuostatas, na, kad ir tokių įvykių atžvilgiu? Prezidentas įnirtingai kratosi Sausio 13-osios pervers-

mo organizatorių bylos. Niekaip nesutinka būti apklaustas. Suprantama, nepatogu liudyti prieš buvusius bendradarbius. Tačiau M. Burokevičius teisme gali pasakyti daug nemalonių ir Prezidentui, ir dėdėpistams dalykų. Pažįstami M. Burokevičių apibūdina kaip labai tiesų ir savotiškai principingą žmogų. Tad jei jo nepavyks įkalbinti sakyti tai, kas paruošta suinteresuotų asmenų, tai tos bylos perspektyvos liūdnos. Pirmiausia neturi būti viešo teismo nagrindėjimo. Juk toks procesas ilgai trunka, ir žurnalistai išknis įvairiausių detalių, daugybė žmonių skelbs savo prisiminimus, nustumti nuo lovio kai kurie buvę komunistai gali pabandyti atsteisti - pasakys tokių dalykų, kad ne vienam dabartiniam politikui gali pasidaryti karšta. O juk artėja Seimo rinkimai, po to - Prezidento rinkimai. Nejau kas gali įsivaizduoti, kad dabartinis Prezidentas naujų rinkimų išvakarėse leistų suorganizuoti tokį reginį kaip Sausio 13-osios veikėjų teismas ir jame pats dalyvautų. Geriausia išeitis: labai pasunkėja teisiųjų sveikatos būklė ir Prezidentas kilniaširdiškai leidžia jiems išvykti kur akys

Kompozitoriaus J. Naujalis paminklas Raudondvaryje (Kauno raj.). V. Kapočiaus nuotr.

NAUJA LĖKTUVO KATASTROFA

Liepos 18 d. naktį 13,700 pėdų aukštyje virš East Moriches, N.Y. sprogo JAV kompanijos TWA lėktuvas Boeing 747-100 (skrydžio numeris 800), kuriuo skrido 229 žmonės. Manoma, jog visi skridusieji žuvo, nors tuo tarpu pavyko surasti tik 102 kūnus ir vos daugiau nei pusę jų atpažinti. Lėktuvas, skridęs iš Niujorko į Paryžių susprogo ore ir nukrito į Atlanto vandenyną neužilgo po to, kai jis pakilo iš John F. Kennedy aerouosto. Įvykį matė liudininkai sakė, kad maždaug 10 mylių nuo kranto skridusį lainerį staiga apėmė milžiniškas liepsnos kamuolys. Yra pagrindo įtarti, jog

tai buvo teroro aktas. Tiriamos kelios versijos: 1. Sprogdinimo užtaisais buvo įjungtas per atsuktas Boeing 747-100 (skrydžio numeris 800), kuriuo skrido 229 žmonės. Manoma, jog visi skridusieji žuvo, nors tuo tarpu pavyko surasti tik 102 kūnus ir vos daugiau nei pusę jų atpažinti. Lėktuvas, skridęs iš Niujorko į Paryžių susprogo ore ir nukrito į Atlanto vandenyną neužilgo po to, kai jis pakilo iš John F. Kennedy aerouosto. Įvykį matė liudininkai sakė, kad maždaug 10 mylių nuo kranto skridusį lainerį staiga apėmė milžiniškas liepsnos kamuolys. Yra pagrindo įtarti, jog

VALSTYBĖS VĖLIAVA PER METUS

KELIAMA 13 DIENŲ

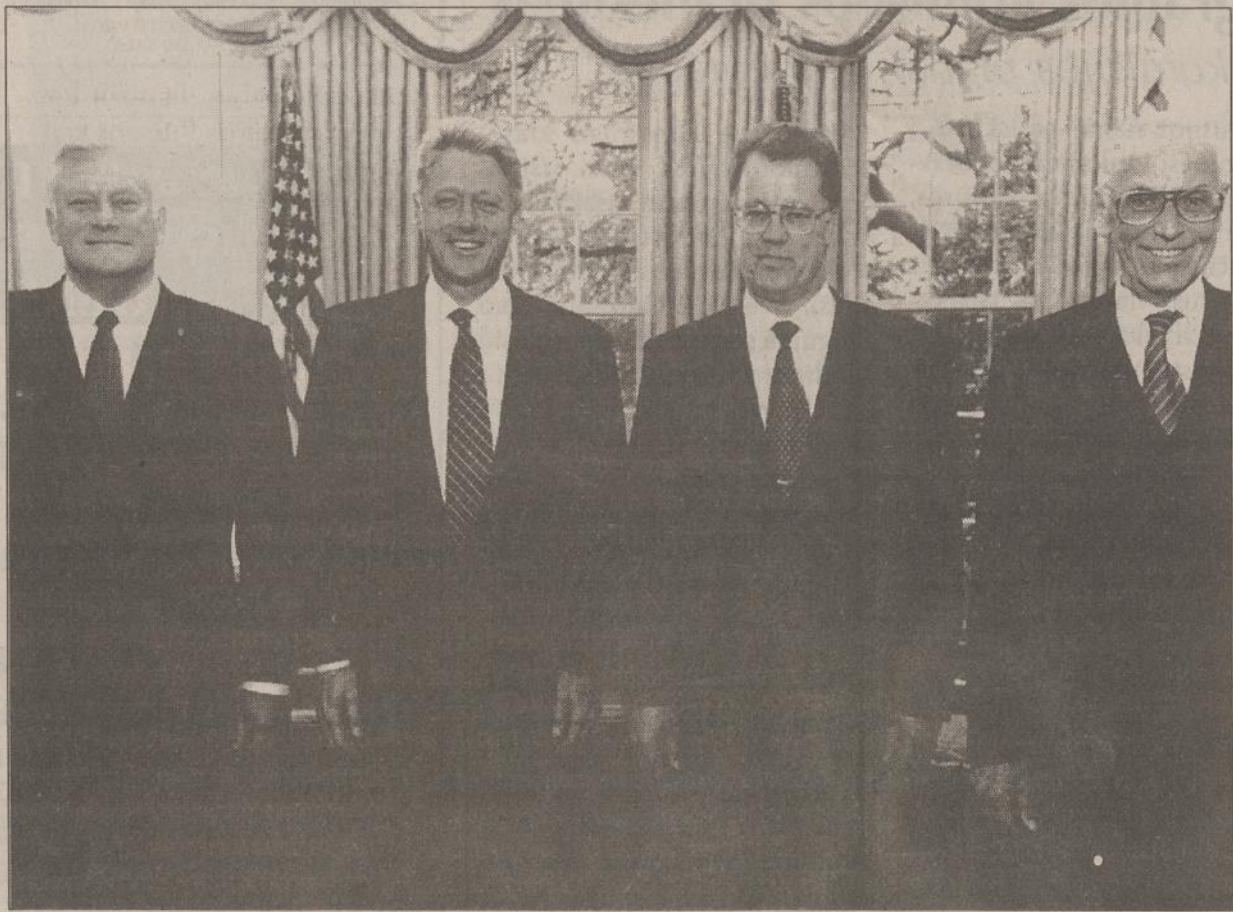
Vyriausybė, pritardama Lietuvos savivaldybių asociacijos siūlymui, priėmė nutarimą, kuriuo nustatomos Lietuvos valstybės vėliavos iškėlimo dienos. Per metus valstybės vėliava iškeliama 13 dienų, tarp jų tris kartus - su gedulo ženklu.
Lietuvos valstybės vėliava nustatyta tvarka iškeliama šiomis dienomis:
sausio 13-ąją - Laisvės gynėjų diena;
vasario 16-ąją - Lietuvos valstybės atkūrimo diena;
vasario 24-ąją - Estijos Nepriklausomybės diena;
kovo 11-ąją - Lietuvos nepriklau-

somos valstybės atkūrimo diena;
birželio 14-ąją - Gedulo ir vilties diena (su gedulo ženklu);
liepos 6-ąją - Mindaugo karūnavimo - Valstybės diena;
liepos 15-ąją - Žalgirio mūšio diena;
rugpjūčio 23-ąją - Juodojo kaspino diena (su gedulo ženklu);
rugpjūčio 31-ąją - Išsivadavimo diena;
rugsejo 23-ąją - Žydų genocido diena (su gedulo ženklu);
spalio 25-ąją - Konstitucijos d.
lapkričio 18-ąją - Latvijos Nepriklausomybės paskelbimo diena;
lapkričio 23-ąją - Lietuvos karių diena. **ELTA**

mato. Tačiau esama gandų, kad M. Burokevičius nori teismo. Ar visas šis Sausio 13-osios bylos "gumos tempimas" nėra pasityčiojimas iš žuvusiųjų atminimo ir nepriklausomybės idealų?

Puikiai Lietuvoje jaučiasi ir vadinamieji "autonomininkai". R. Maciejkanecas Lenkijos Seime vis aiškina apie baisias lietuvių piktadarybes, daromas Vilniaus krašto lenkams. Lietuvos valdžia nenorėjo bausti ar kitaip izoliuoti aršių mūsų valstybingumo priešų, kvietusių svetimų šalių pajėgas, kad būtų sunaikinta nepriklausomybė. Kurį laiką lenkų autonomijos idėja nebuvo afišuojama, tačiau pamatė, jog Lietuvos valdžia leidžia jiems veikti savo nuožiūra, "autonomininkai" su dviguba energija emėsi įgyvendinti savo užmačias. Kai kurie faktai tiesiog stulbina. Vilniaus krašte lietuvių kalba išgijama iš visų viešo gyvenimo sferų. Lietuviai darosi persekiojama mažuma. Galima teigti, jog Vilniaus rajone ir šalininkuose jau realiai įgyvendinta lenkų autonomijos idėja. Ji bus visiškai legalizuota pakeitus Konstitucijos nuostatą, neleidiančią užsieniečiams parduoti žemės. Nujaučiamas naujųjų kolonistų srautas, nukreipsiantis tą kraštą Lenkijos pusėn. Plačiai įvairiuose leidini-

uose buvo aprašyta Vilniaus rajono švietimo skyriaus vedėjos Danguolės Sabienės istorija. Moteris neteisėtai buvo atleista iš darbo, kadangi yra lietuvė ir bandė laikytis Lietuvos įstatymų. Tačiau ar gali paprastas žmogus priversti laikytis Lietuvos įstatymų "autonomininkus", jei aukštiesiems pareigūnams į juos nusispjaut. Vilniaus rajono savivaldybė nevykdo teismo sprendimo grąžinti Veroniką Laugalieneį ir ikimokyklinio ugdymo ir pradinio mokyklų inspektorės pareigas. Spaudoje buvo rašyta, jog bandęs sustabdyti neteisėtus savivaldybės aktus Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje A. Cegelis sulaukė net paties Seimo pirminko Č. Juršeno skambučio. Aiškinta, kad nereikia palaikyti lietuvių nacionalistų. Ideologinė giminystė yra patys stipriausi saitai. Juk ir dėdėpistai, ir "autonomininkai" dar visai neseniai kartu rovė su šaknimis lietuvių "nacionalizmo", kitaip tariant, tautiškuo apraiškas, kartu tarnavo tai pačiai okupacinei valdžiai. Tad vėlei galima retoriškai paklausti - kas labiausiai tyčiojasi iš Lietuvos ir lietuvių tautos?

Š. m. birželio 25 d. susitikimo su JAV prezidentu B. Clinton metu. Iš kairės į dešinę - Lietuvos prezidentas A. Brazauskas, Estijos prezidentas L. Meri, Latvijos prezidentas G. Ulmanis.

Dar kartą apie nelietuviškų pavardžių rašybą

Nors žemesnio išsilavinimo skaitytojams skirti leidiniai užsienietiškas pavardes dar transkribuoja, jau aišku, kad negrįžtamai išigali (sugrįžta) jų autentiška rašyba. Žinoma, rašybos originalo kalba taisyklės nėra nusistovėjusios ir suvienodintos, tad kyla problemų, pasitaiko nesusipratimų. Juos, be kita ko, sukelia ir kai kurie nesusipratėliai žurnalistai, kai, pavyzdžiui, verčiant iš anglų k., į straipsnio antrašę patenka Amerikos atradėjas "Columbusas". Tačiau ispaniškai ši pavardė rašoma Colon, o itališkai Colombo. Tokiais atvejais, kai pavardę kone kiekviena Europos tauta rašo tradiciškai savaip, mes ją irgi turėtume rašyti ne angliškai, o palikti tradiciškai sulietuvintą: Kolumbas, Mikelandželas, Ticianas, galbūt ir Šekspyras (plg. lenk. Szekspir)...

Apskritai šioje srityje, kaip ir kitose, per daug akiai nusirašinėjama iš anglų kalbos. Bemat "suanglėjo" ir naujasis Izraelio premjeras - "Netanyahu", nors, pvz., prancūzai rašo Netanyahu, vokiečiai - Netanjahu (šiuo atveju taip turėtų būti ir lietuviškai).

Bet yra ir labiau išplitusių neaiškumų, kurių nebūtų, jeigu pavyktų derinti lankstumą ir sveiką protą su keliais lengvai įsimenamais pagrindiniais principais. Siūlytume bent jau dvi principines taisykles.

1. Apostrofas rašomas tik po netariamos raidės.

Kalbos komisija siūlė "gramatinti ir linksniuoti" asmenvardžius, kurie baigiasi nekirčiuotu balsiu, bet, deja, tik tuos, kurie linksniuojami originalo kalboje,

taigi: kilm. Walešos, bet Svizera'os, Goethe's. Toks dvilypumas nepraktiškas, ir apostrofiniai variantai, regis, jau buvo išnykę iš spaudos puslapių, bet pastaruoju metu vėl sugrįžo, ir, žinoma, vieningai: ir Kafka'os, ir Waleša'os. Taigi, dar palyginti neseniai buvo rašoma apie Franko Zappos biustą, o jam atsira-dus, jau pasidarė Zappa'os. Pabandykime šį iškrypęs darinį palinksniuoti toliau: naud. Zappa'í, Goethe'i. Akivaizdu, kad šiuos vardus linksniuojame lygiai taip, kaip lietuviškus moteriškos giminės daiktavardžius (kuoka, rožė) ir atitinkamas lietuviškas pavardes (Uoka, Bložė), ir tai mums niekuo netrukdo, trukdo tik apostrofas, pvz., šiuo atveju įsibrukęs į naudininko galūnės dvibalsį. Pagal tokią sistemą, kai trūks plyš stengiamasi išlaikyti nepaliestą originalo formą, sunku įsivaizduoti, kaip atrodytų galininkas. Taip sunku, kad "Lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos" rašybos dalies 214 paragrafe galininkas iš viso nepateiktas ir iš karto peršoka prie įnagininko.

Šių problemų nebūtų, jeigu ne tik balsu sakydami, bet ir rašydami liautumės apsimetinėję, kad išlaikome gryną originalo formą, ir pripažintume, kad linksniuojame pagal lietuvių kalbos taisykles: V. Zappa, Goethe (išlieka originali forma); K.: Zappos, Goethės; N.: Zappai, Goethei, G.: Zappa, Goethe... Argumentas, kad kokiam nors linksnyje gali dingti originalo formos "provaizdis", yra formalus ir iš piršto laužtas. Juk, pvz., sutikę frazę "Bothės išradimas"

arba "Svizzeros straipsnis", aiškiai matome, kad originali forma nebus kitokia kaip Bothe ir Svizzera.

Tad manytume, kad apostrofas rašytinas tik po netariamų raidžių, pridėdant lietuvišką vyriškos giminės galūnę. Dažniausiai tai būna prancūziškos ir angliškos pavardės (Flaubert'as [Flauberas], Blake'as [Bleikas]), bet t. p., pvz., danas Kierkegaard'as.

"Mokomajame lietuvių kalbos rašybos ir kirčiavimo žodyne" (1996) pasakyta, kad galūnės nepridedamos prie tokių pavardžių kaip Kennedy, Ridley [Ridli] (p. 47). Nors anksčiau buvome įpratę rašyti ir sakyti "Kenedžio", "Kenedžiui" ir t. t., matyt, nieko baisaus, jeigu sakymas ir rašymas retkarčiais skirsis, nes tik įsivelsime į dar didesnę painiavą, o skirtumų vis tiek neišvengsime, nes pasirodys, kad kilmininką Rushdie'o kažkodėl reikia tarti "Rušdžio" (galų gale nieko blogo, jeigu ir pasakysime "Ruši romaną"), o su galininku vėl visai neaišku.

Vadovaujantis čia iškeltu principu, Hemingwayui taip pat nereikia apostrofo.

2. Lietuviškos galūnės prie pavardžių pridedamos tik rišliame tekste.

Apostrofo taisyklė gali kelti tam tikrų neaiškumų ir ginčų, bet štai šis punktas yra toks aiškus ir savaime suprantamas, kad apskritai nesuvokiama, kam ir kodėl galėjo šauti į galvą dursyti vardininko galūnes ten, kur autentiška pavardė kybo sau viena (yra ne sakinyje ir ne frazėje) ir nepraso jokių priekabų. Visų pirma taip būna rašant patei-

kiamos verstinės publikacijos autoriaus pavardę (ačiū Dievui, knygų leidėjai, viršelyje pateikdami autoriaus pavardę originalo rašyba, dar nesumanė lipdyti galūnių), bet taip pat įvairiuose informaciniuose sąrašuose, išvardijimuose (ypač sporto puslapiuose), kur pridėdant galūnės retai išvengiama klaidų.

Dienraščiuose ta galūnių mada, matyt, atsirado todėl, kad suabėjota, ar dideliame kolektyve visi rašantieji suvoks, kas yra "rišlus tekstas", ir paprastumo dėlei nuspręsta galūnės pridėti tiesiog visur, o kultūriniai leidiniai, ko gero, tiesiog užsikrėtė dienraščių pavyzdžiu... ir netyčia įrodė jo absurdiškumą. Viena savaistraštyje išspausdintas tokio Frankės (argi sunku atspėti originalo formą?) apsakymas. Virš pavadinimo autoriaus pavardė: Herbertas W. Franke. "Langelyje" prierašas apie autorių pradėdamas taip: "Herbertas W. Frankė (Herbert W. Franke) gimė..." Kai pavardės transkribuodavome, tokiuose priešuose būdavo normalu skliausteliuose pateikti originalo rašybą, bet štai, sūki apsuokę, dėl nesuprantamo užsipyrimo durstyti galūnes, kur jų nereikia, pateikė vardą originalo rašyba, skliausteliuose jį pateikiame... ta pačia originalo rašyba, tik jau be galūnės (!?).

P. S. Straipsnį šia tema rašiau prieš penkerius metus ("Š. A.", 1991.VI.12). Tada balsas į dangų nėjo, gal pateko tik į kai kuriuos padangių pašalius, bet penkmečio proga, užgriebs tik svarbiausias problemas, tikėsiuosi, kad kas nors bent jau sukritikuos.

Laimantas Jonušys

Neringos kopos.

V. Kapočiaus nuotr.

PLB IX Seimo programos komisijos pranešimas

Seimo programos komisijos planai ir orientacija

Seimo programos komisija, peržiūrėjusi ir išanalizavusi PLB veiklos gaires, priėjo šių išvadų:

- Lietuvių Chartoje ir šiandien randame pagrindines gaires Lietuvių Bendruomenės veiklai.
- Šiuo laiku pagrindinis išeivijos prioritetas yra lietuviybės išlaikymas ir pozityvių santykių su Lietuva išvystymas, kad kuo greičiau išnyktų "Mes" ir "Jūs".

- Teikti ir organizuoti Lietuvai reikalingą pagalbą pagal planingai išvystytus projektus labdaros, ekonomikos, sveikatos, socialinės, politikos, mokslinės ir kitose srityse.
- Numatyta, kad nagrinėjant pagrindinių žmogaus ir visuomenės gyvenimo sričių - šeimos, jaunimo, švietimo, kultūros, religijos, visuomeninės veiklos klausimus, reikalinga sava analizė, konkrečių būdų ir atsakymų ieškojimas ir aptarimas siekiant įgyvendinti ir išvystyti mūsų pagrindinius prioritetus.

Komisijos nariai pasiskirstė į šias grupes: visuomeninės veiklos, šeimos, švietimo, kultūros, religijos - kurios aptaria kiekvienai sričiai būdingus klausimus ir prioritetus: lietuviybės išlaikymas, pozityvių santykių su Lietuva išvystymas, vienas kitų papildymas ir praturtinimas; taip pat Bendruomenę sudarančių kraštų bendravimas ir pasidalijimas savo patirtimi bei pasiekimais.

Visi Seimo programos klausimai būtų nagrinėjami šiuo metodu:

- Viena kiekvienos srities pasakaita;
- Tada - trumpi pasisakymai Kraštų parinktų atstovų simpoziumo būdu, iškeliantys specifines charakteristikas ir poreikius;
- Po to Seimo atstovai susiskirsto į darbo grupes ir per nustatytą laiką diskutuoja klausimus, prielina konkrečių išvadų ir siūlymų Seimo nutarimams.

Šiais visais klausimais kraštų Bendruomenėms buvo išsiuntinėti laišukai. Gauti atsakymai iš Anglijos, Uzbekistano, Estijos, Moldovos, Latvijos, Tomsko (Sibiras), Švedijos. Nuostabu, kad dauguma seniausių ir gausiausių Bendruomenių neatsiliepė. Būtų gerai ir svarbu, kad visų kraštų Bendruomenės reaguotų - laukiam Jūsų minčių.

Programos komisija siūlo, kad priimta programa būtų išsiuntinėta kraštams susipažinimui ir sąmoningam pasiruošimui Seimui. Tai galėtų būti nebloga priemonė vystant kraštų apylinkėse dinamišką mąstyseną Bendruomenių išlikimo, poreikių ir veiklos orientacijos bei įprasminimo klausimais. Taip padirbėję, atvažiutume į Seimą pasiruošę rimtam darbui.

Irena Lukoševičienė
PLB Seimo Programos komisijos pirmininkė

Salako miestelis (Zarasų raj.) atšventė 500 metų jubiliejų. V. Kapočiaus nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido-tuvų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido-tuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

**Fasolino
MEMORIALS**

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

**KVEČAS
JONAS**
1933 + 1976

Lietuva pasiūlė NATO tarpinės narystės projektą

Jeigu Lietuva nepateks į pirmųjų NATO kandidačių sąrašą, Šiaurės Amerikos gynybos sąjungai bus pasiūlyta pasirašyti specialų susitarimą, kuriuo Baltijos šalims būtų suteiktas "tarpinis statusas". Tokį sumanymą Vokietijos pareigūnams pristatė šioje Europos valstybėje viešėjusi Lietuvos delegacija.

Kaip telefonu iš Bonnos sakė Lietuvos delegacijos narys, Seimo LDDP frakcijos seniūnas Gediminas Kirkilas, NATO sąjungai priklausančios Vokietijos diplomatus ir parlamentarus sudomino toks iki šiol neskelbtas siūlymas. Pritarimo sulaukė ir Lietuvos politikų pareikšta nuostata, kad toks susitarimas taip pat galėtų paspartinti derybas su Europos Sąjunga.

Nors NATO dar nėra oficialiai paskelbusi, su kuriomis šalimis derybos bus pradėtos pirmiausia, vyrauja nuomonė, kad tai turėtų būti Lenkija, Čekija ir Vengrija.

ELTA

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Kodėl ne Lietuvos Vyčiai?

Lietuvos Vyčių praeitis yra buvusi didinga. Per aštuonerius metus, nuo savo steigiamojo susirinkimo Šv. Pranciškaus lietuvių parapijoje Lawrence, MA, 1913 m. balandžio 27 d., Vyčiai išaugo iki 5,000 su viršum narių. Veikla buvo šakota ir gyva. Tai galima matyti iš 1922 metų seimo, kuriam prel. Pr. Juras paruošė 115 puslapių "Vyties" numerį. Iš to matome, kaip plačiai ir giliai Lietuvos Vyčiai buvo įję į lietuvių parapijų gyvenimą. Galima sakyti, jie sudarė viso lietuviško veikimo ašį.

Ypač gausus buvo Vyčių dalyvavimas lietuvių parapijų choruose. Kone visi choristai buvo Vyčiai. Su jais daug dirbo vargonininkai muz. A. Aleksis, sukūręs Vyčiams ir himną, A. Pocius, A. Šlapelis, A. Visminas. Bet nepalankumo susilaukta iš kai kurių klebonų. Jiems norėjosi turėti tiktai vieną parapijos chorą. Jaunimo entuziazmas giedoti parapijos chore krito, kai negalėjo ir savo choro turėti.

Lietuvos Vyčių didelis darbas buvo atliktas ir Lietuvos atstatymo laikais. Jie nuoširdžiai ir uoliai palaikė tas lietuvių sroves, kurios aiškiai pasisakė už nepriklausomą Lietuvą, nes buvo ir tokių grupių, kurios varė priešingą akciją. Vieni vėliau susiprato, kiti nuėjo su komunistais. Vyčiai visą laiką išliko ištikimi savo tautai ir Lietuvai. Jie yra daug padėję rinkti aukas Tautos Fondui ir patys aukoje. Vėliau mieliai lankė Lietuvą. Būtų vis dažniau lankę, jei nebūtų užėjęs naujas karas. Su Lietuvos pavasarininkais buvo užmezgę artimo bendradarbiavimo ryšius.

Mykolas A. Narkūnas, vadinamas Lietuvos Vyčių tėvu, yra nurodęs vieną priežastį, kuri Vyčius silpnino. "Amerikos Lietuvių Katalikų Darbuose" (1943 m.), kuriuos redagavo kun. dr. J. Končius, kun. N. Pakalnis, kun. J. Balkūnas ir kun. S. Raila, tas Lietuvos Vyčių kūrėjas rašė: "Daug pakenkė jaunų kunigų pastangos skirtis nuo Vyčių ir organizuotis lokaliai (C. Y. O.)... Bėga nuo Vyčių ir neaišku kodėl. Dėl lietuvių kalbos? Visai ne. Anglų kalba ir Vyčiuose plačiai naudojama".

Iš tikrųjų, kodėl ne Lietuvos Vyčiai, o C. Y. O.? Kam reikia tos Katalikiškos Jaunimo Organizacijos, kai yra sava su gražia praeitimi ir dideliais nuopelnais savo tautai? Jei jau visai nerūpi lietuviška dvasia, kuri yra dar gyva jaunojoje kartoje, ir kai kur dargi atgimsta, tai kam tada besišėloti ir atskiros lietuviškos parapijos išlaikymu? Be lietuviškos dvasios jaunimo, nors ir angliškai kalbančio, ilgai neišsilaikys. Ar C. Y. O. yra tam, kad paskubintų tą galą? Reikėtų tada atvirai ir sakyti. Krikščionybė reikalauja tiesumo.

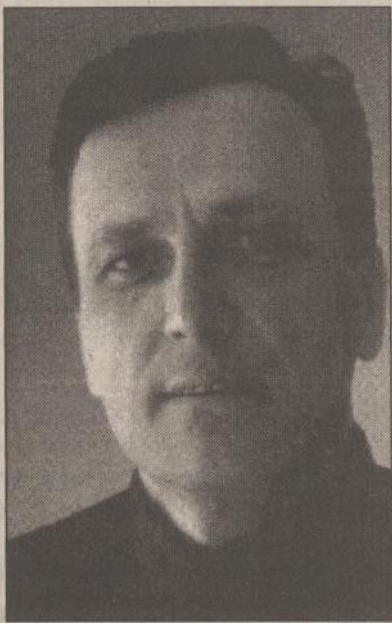
"Duok, Dieve, - dūsavo velionis M. Norkūnas, - kad Vyčiai vėl drąsiau ir mūsų gyvenimo dirvonus ir artų ir akėtų ir sėtų lietuvišką katalikišką sėklą Dievui ir Tėvynei".

Idealistinė ir lietuviška kryptis yra pati svarbiausia Lietuvos Vyčių veiklos jėga. Vyčius žinome kaip pirmuosius teatrų kūrėjus, chorų, lietuviškų dainų ir papročių palaikytojus. Jie buvo geri patriotai, uolūs parapijiečiai ir lietuviškumo bei Lietuvos laisvės gynėjai. Ir dabar tai turėtų būti Lietuvos Vyčių stiprybė.

Sveikiname Lietuvos Vyčius, šiemet susirenkančius į 83-čiąjį metinį seimą rugpjūčio 8-11 dienomis Brocktone, MA, kur juos globos pirmoji kuopa.

Autoriui maloniai leidus, pradėdamas skelbti buvusio "Lietuvos Aido" vyriausiojo redaktoriaus, "Šiaurės Atėnų" steigėjo, "Lietuvos Ryto" bendradarbio bei vieno iš valgiausių ir profesionaliausių Lietuvos žurnalistų **Sauliaus Stomos** knygą apie veik keturis, vargu ar pelnytai, Lukiškėse iškalėtus mėnesius. Tenyščių patyrimų sklaida, tikimės, bus įdomi ir mūsų skaitytojams, kurie turės progą pajusti dar neseniai gyvavusios imperijos tvaiką, kurio ligi šiol sklindinos Lukiškės - Vilniaus centre nuo carinių laikų egzistuojantis kalėjimas. Valia sakyti: "parodyk man savo šalies kalėjimą ir aš pasakysiu, kokia tavo šalis".

Red.

Užrašai iš pasmerktyjų namų

SAULIUS STOMA

1

"Prisiminkite kalinius, tarsi patys būtume kaliniai..."

Iš Pauliaus laiško žydams

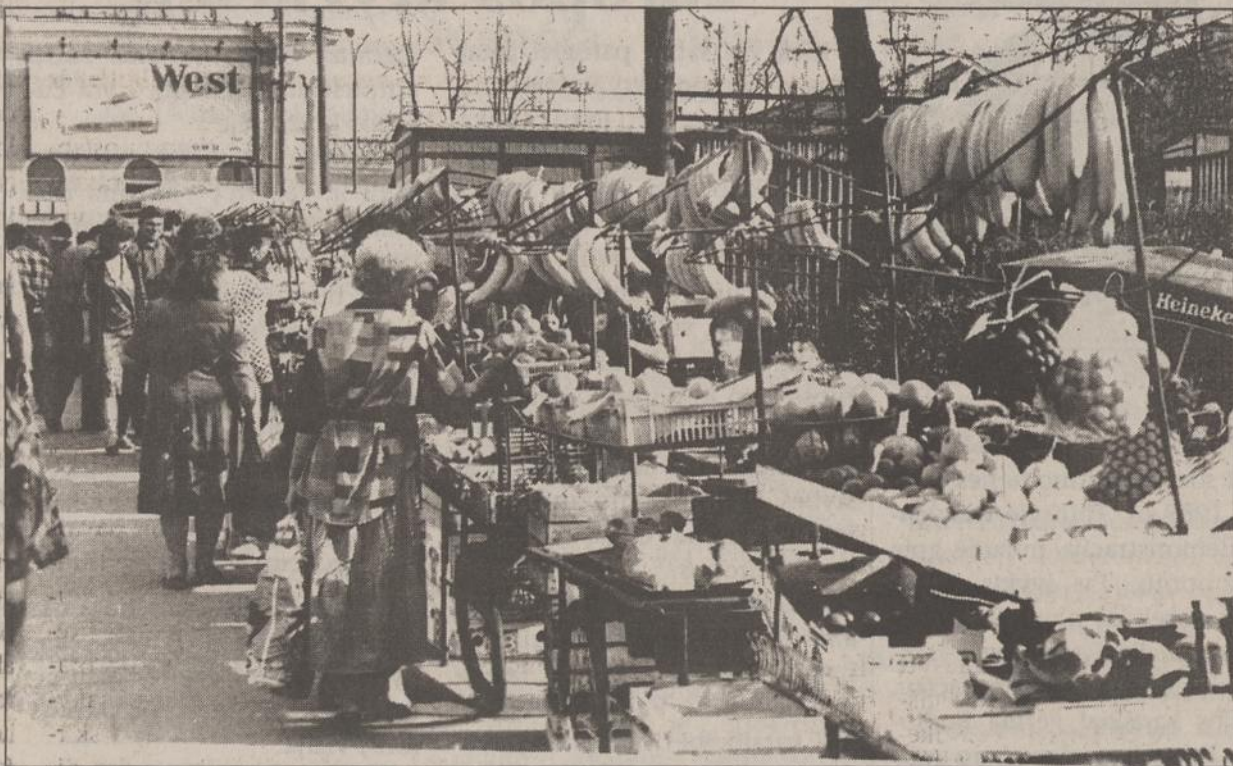
Taip jau lėmė likimas, kad man teko keturis mėnesius be penkių dienų praleisti uždarytam įkalinimo įstaigoje: iš pradžių Vilniaus areštinėje, po to - Lukiškių tardymo izoliatoriuje - kalėjime. Ten patirtus išpūdžius nė kiek neperdedant būtų galima pavadinti užrašais iš Pragaro. Ir nors iš tikrojo Pragaro, jei jis yra toks, koki mes įsivaizduojame, negrįžtama, o iš Lietuvos kalėjimų dauguma vis dėlto grįžta į laisvę, šios dvi vietos yra panašios ne vien dėl fizinių ir dvasios kančių. Lietuvos kalėjimai yra Pragaras, nes valstybė (išėitu, kad ir visuomenė) žiūri į ten patekusius žmones kaip į pasmerkčiuosius.

"Senų gerų laikų" psichologija

Psichologija ir filosofija yra gan klampūs dalykai. Juo giliau bren di, juo sunkiau išbristi. Tačiau atrodo, jog, be bandymų suprasti žmogišką psichologiją, sunku suprasti ir kodėl žmogus kartais pasigenda "senų gerų laikų", kokie jie būtų.

Girdime, kad Lietuvoje esama žmonių, kuriems laisvė yra nepakeliamas našta: jie sakosi pasi-genda "senų gerų laikų". Kai kurie tvirtina, jog komunistinėje vergijoje jiems buvę geriau, negu dabar, laisvėje. Teoriškai, būvusieji valdančiąjai klasei - gensekams, KGB-istams, komisarams, kolūkių viršininkams, visokiems komorgams, stribams, partijos vardu lojusiai "intelektualinei" lojavai ir panašiam elementui anais "senais gerais laikais" turėjo būti daug geriau. Tai teorija. Tačiau tikrovėje, ar, kaip ten sakoma, "realybėje", daugelis jų, atrodo, neturi kuo skųstis: jie neblogai klesti ir po "demokratine" priedanga. Proletariato diktatūroje išmokę lupti "liaudies" kailį, jie gražiai pritaiko savo patirtį ir dabar, - visuose piramidės sluoksniuose.

Be psichologijos pagalbos sunkiau būtų suvokti, kodėl "senų gerų laikų" galėtų pasiilgti, jeigu tokių atvejų esama, tie, kurie ir stalininėje "pasaulinio socializmo kūryboje" ir brežnevinėje "stagnacijoje" vaizdavo dirbą fab-

Egzotiškų vaisių turgus Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

rikuose, istaigose bei kolūkiuose, kai partijos valdžia vaizdavo mokanti jiems už darbą. Arba kodėl "senų gerų laikų" pasigestu moterys, kurios, naudodamos "lygybę", kastuvu rankoje atlikinėjo žemsemės pareigas statymidės sluoksniuose. Ir po to, vakare, po 2-3 valandas stovėjo eilėje kopūsto galvai pirkti. Be kitų, tokias "senas geras dienas" savo metu gan vaizdžiai aprašė daugeliui lietuvių, net tautinio prisikėlimo metais, gir-

dėtas amerikietis Hedrick Smith knygoje "The Russians". Ir man pačiam buvo progu anas "dienas" nupiešti paskaitose amerikiečiams, pamarginant, tarp kitų, rusišku anekdotu apie žuvį ir mėsą. Po valandų stovėjimo eilėje prie žuvies krautuvės, pilietis pagaliau pakliūva vidun ir išgirsta blogą žinią - "nebeturime žuvies..." "Tai duokite kilogramą mėsos", nusileidžia pilietis. "Drauge pilietis: ši yra krautuvė, kuri nebeturi žuvies. Krautuvė, kuri nebeturi mėsos, yra anoje

gatvės pusėje..."

Suprantama, jog tiems, kurie neturėjo ko vogti, ar su kuomi pasikeisti vogtomis prekėmis, kurie nepriklausė valdančiajam elitui, jeigu išliko neįkalinti ar neištremti, ar pergyveno kalėjimus ir tremtį, ir šiandien ko gero yra ekonominės struktūros žemiausiame sluoksnyje. Bet sunku būtų įsivaizduoti, kad žmogiškoji psichologija leistų tokiems pasiilgti "senų gerų laikų". Psichologiškai sunkiausia gal tiems apvogusiems liaudį, kurie dabar negali pritaikyti prie tų, kurie moka vogti iš valstybės lovio ir šiandien. Tokiems "seni geri laikai" tikriausiai buvo geresni.

Be to, iš psichologinio taško žiūrint, gal buvo lengviau "senais gerais laikais" žiūrėti į tuščias krautuvės lentynas, kai nematė pilnųjų. Prie spec.krautuvėjų net artyn neprileisdavo spec.milicija, kad seilė varvinanči "liaudis" negadintų apetito ir nuotaitos spec.pirkėjams. Net Hedrick Smith savo knygoje pastebėjo, jog į spec.krautuves apsipirkti, šoferių vairuojamais limuziniais, atvažiuodavo kailiniuotos ponios, atspirašau - "draugės", draugės komisarės, ar draugės komisarų žmonos. Tada "liaudis" nebuvo papiktinama "proletariato avangardui" skirtų parduotuvių pilnomis lentynomis. Dabar gi net pro parduotuvių langus

(nukelta į 4 psl.)

Alkoholio parduotuvė Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

Per palyginti trumpą laiką man pasisekė pereiti kelerius šito toli gražu ne Dantės Pragaro vartus. Daugumą laiko praleidau tarp tokių kaip ir aš - areštuotų tardymo valia, taigi kartais visai nekaltų žmonių. Tačiau paskelbęs bado streiką buvau perkeltas į nutelstųjų iki gyvos galvos rūsi ir galėjau patirti bei sužinoti iš pasakojimų, kaip gyvena įvairių lygių kaliniai.

Žinoma, vertingiausia ir patikimiausia šiuose užrašuose bus tai, ką patyriau aš pats savo kailiu. Bet skaitytojui, manau, bus įdomu ir tai, ką aš išgirdau iš kitų, perėjusių daugelio Lietuvos miestų areštines bei įvairaus griežtumo kalėjimus.

Tai, ką skaitytojas čia sužinos, tikriausiai bus jam netikėta. Dauguma žmonių to visiškai neišsivaizduoja, todėl yra abejingi.

O juk šimtaprocentinės garantijos, kad jis pats ar jo artimasis neatsidurs tokioje būklėje, šiais laikais neturi niekas.

Areštinė: man labai pasisekė

Čia žmogus laikomas dar iki arešto sankcijos gavimo. Pagal įstatymą areštinėje sulaikytasis gali prabūti iki trijų arba iki dešimties parų, tačiau to, kaip vėliau pamatysime, ne visada paisoma.

Man iš tikrųjų pasisekė. Gegužės 1-ąją buvau atvežtas į tik neseniai pradėjusią veikti, dar, beveik dažais po remonto -kvepiančią, naują areštinę T. Kosciūškos gatvėje, buvusioje sovietų armijos komendantūroje. Žinoma, šią savo sėkmę suvokiau ne iš karto, o gerokai vėliau, išgirdęs apie senąją areštinę kitoje tos pačios gatvės pusėje. Nuo jos dvoko dažnai imdavo pykinti, gamtos reikalai buvo atliekami į retai išnešamą kibirą.

Sulaikytasis, peržengęs areštines slenkesti, pirmiausia iškratomas. Atimami net vaistai. Iš manęs buvo paimtas aspirinas ir vitaminai. Kameros kaimynas, turintis skrandžio opa, išsiprašė privilegiją. Jam buvo leista palikti vaistus kažkokioje spintelėje pas vyresnįjį budintį prižiūrėtoją, ir kiekvieną dieną jis maldaudavo koridoriaus prižiūrėtoją atnešti jam keletą tablečių. Pasitaikius "labai užsiemusiame" prižiūrėtojų, tas maldavimas trukdavo ilgai ir būdavo patenkina-mas lyg didžiausia malone.

Tiesa, kitas prižiūrėtojas neižiūrėjo nieko smerktina prašyme atnešti iš karto daugiau vaistų, kad nereikėtų vargintis kiekvieną dieną, ir tai ilgokam laikui praskaidrino sulaikytojo nuotaiką. Kad yra gerų ir blogų, žmogiškų ir visai nužmogejęsusių būdiniųjų, įsitikinau labai greitai. Tačiau apie tai šnekėsime jau turėdami gerokai išsamesnę Lukiškių patirtį. Areštinė - tai tik apsitrynimas.

Ir vis dėlto sąlygos beveik visose Lietuvos areštinėse - taip pat ir

Vilniaus naujojoje - ko gero, yra blogesnės nei Lukiškių tardymo izoliatoriuje, o trumpiau kalėjime. Pirmiausia - gerokai prastesnis maistas.

Kitas didelis nepatogumas neipratusiame žmogui - labai ryški naktinė lempa, nedaug besiskirianti nuo dienos. Ir, žinoma, Vilniaus areštinėje labai griežtas draudimas dienos metu (tarp šeštos ryto ir dešimos vakaro) prigulti ant gulto. Bėlieka visą dieną sėdėti gana nepatogia poza arba slankioti pirmyn atgal poros metrų erdvėje. Vilniaus areštinėje negalima turėti nei radijo, nei televizoriaus.

Tačiau prisiminkime, kad man labai pasisekė. Taigi iškratytas ir palikęs pirštų bei delnų atspaudus buvau gana mandagiai nuvestas į pačią geriausią (taip bent man buvo pasakyta) kamerą. Įėjus vidun, mane pasitiko plati neaukšto, tačiau atletiško vyriškio šypsena.

Pirmasis kameros draugas

Kamera buvo dvivietė (tame koridoriuje vienintelė tokia), su dviaukščiu geležiniu gultu, staliuku prie sienos ir dviem nedidukėm prie žemės pritvirtintom taburetėm. Kampe grindyse - tualetu skylė, netgi atskirta nuo gultų nedidelės sienelės.

Kitą dieną, kaip nusprendė ilgesnė "sėdėjimo" patirtį turintis kameros draugas, žurnalisto garbei ir mūsų kameros buvo iškilmingai įneštas didelis medinis tualetu dangtis ir netgi labai daili visai nauja dviejų dalių spintelė.

Mano naujasis pažįstamas turėjo rimtų motyv

■ Naujuoju Rusijos gynybos ministru paskirtas generolas Igoris Rodionovas, kurio vadovaujami sovietų kariuomenės daliniai 1989 m. Tbilisyje vykdydami demonstraciją nužudė apie 20 žmonių. Tas įvykis, kurio metu kareiviai naudojo kastuvėlius, suteikė Rodionovui "Tbilisio skerdiko" reputaciją. Tačiau, Rusijos kariškiai gerbia Rodionovą kaip Afganistano karo veteraną ir profesionalą. Ekspertai nesiryžta jį apibūdinti kaip griežtos linijos šalininką, taip pat neaišku, ar jis tęs savo pirmtako Pavelo Gračiovo politiką Čėčėnijoje. Aišku, kad jis yra artimas naujajam saugumo vadovui Aleksandrui Lebedžiui. Ironiška, tačiau viename savo paskutiniame interviu Rodionovas sakė, kad būtų linkęs matyti gynybos ministro poste civilį, o ne kariškį. Tame interviu "Novoje vremia" jis pasisakė už partnerystę, ir patirties pasikeitimą santykiuose su NATO, nors NATO ir plečiasi į Rytus. Jis pridūrė, kad didžiausia grėsmė Rusijai yra ne išorėje, o šalies viduje, kadangi ji gali subyrėti kaip SSRS.

■ Europos Sąjungos Audito tarnybos vadovas Bernhard Friedmann pasakė, kad 10-ties naujų narių iš Rytų Europos priėmimas į ES kasmet kainuos po 19 mlrd. USD. ES žemės ūkio subsidijų teikimas Rytų Europos šalims kasmet kainuos 10 mlrd. Ecu (12,7 mlrd. USD). Struktūrinio vystymo parama kainuos dar apie 10 mlrd. Ecu. Anot Friedmann'o, pietų Europos valstybių patirtis rodo, kad šalys negali įsisavinti paramos, didesnės kaip 5% jų bendro vidaus produkto (BVP). Tačiau, 10 mlrd. Ecu gali būti surinkta iš jau regione pelningai investuotų ES lėšų. Papildomai ES turėtų suteikti 6 mlrd. Ecu per metus aplinkos apsaugos, administracinės ir tyrimų išlaidoms. Šis skaičius gali būti sumažintas dvigubai, numatant kasmet 3 mlrd. Ecu įmokų iš naujų narių. Dar 2 mlrd. Ecu reikia numatyti ekstra išlaidoms. Šiemet ES biudžetas sudaro 82 mlrd. Ecu, iš kurių apie 47% skirti subsidijoms žemės ūkiui.

Užrašai iš pasmerktojų namų

(atkelta iš 3 psl.)

Jam buvo bandoma "prisiūti" gaujos organizavimą (sulaikyti buvo aštuoni ar dešimt žmonių, kartu su juo aštuoniolikmetis sūnus iš pirmos santuokos), taip pat 1992 metais užfiksuotą dalyvavimą Vilniaus brigadoje. Žinoma, pasak jo, visa tai buvo grynai niekai. Tačiau ką padarysi, toks jau "mentų" darbas - ieškoti ką kam "prisiuvus".

Kad nesusisiektų su savo pažįstamais, jis mėnesį buvo laikytas vienas Širvintų areštinėje. Į Lukiškes, kur veikia per laiką nušlifuoti savitarpio informacijos sistema, jį pervesti buvo delsiama. "Širvintose net eilėraščius buvau pradėjęs rašyti", - liūdnai, lyg tam tikrą degradacijos laipsnį pripažindamas, kartą tarstelėjo įtariamasis gaujos vadas. Jo veido išraiška, judesiai buvo stebėtinai panašūs į Algirdo Patacko, o ir šiaip jis sudarė malonaus, nors ir labai aistringą žmogaus įspūdį.

Kalbėjomės rusiškai, tiksliau - devynis dešimtadalius laiko kalbėjo mano kaimynas, tačiau per trumputes pertraukas jis vis atsiversdavo vienintelę turimą knygą - lietuvių kalbos vadovėlį. Perskaitydavo porą eilučių, pakraipydavo galvą ir su pagarbia baime veide užversdavo, eilinių kartą ištardamas: "Sunki kalba, tikrai labai sunki kalba".

Kad artimieji tau galėtų atnešti maisto, net ir areštinėje reikalingas tardytojo leidimas. Taigi mano naujasis pažįstamas, jau ir laisvėje turėjęs skrandžio opa, antras mėnuo mito tik košėmis, neaiškiu riebaliniu skystimu, vadinamu sriuba, ir kepta žuvimi. Juodos duonos, nuo kurios ir sveiką skrandį greitai ima būti rėmuo, jis stengėsi vengti.

Trečią dieną man buvo perduotas maisto krepšelis. Pradėjęs jį kraustyti, ilgai negalėjau suprasti, kas ten yra. Visa apačia buvo pilna baltos košės, iš kurios kyšojo supjaustyti bandelių gabaliukai. Pasirodo, uolūs areštinės pareigūnai šitaip patikrina maisto siuntinių turinį, kad jame nebūtų įdėta laiškų. Visi Biržų jogurto indeliai

Europos kryžkelėje

Kiek yra šalių, patogiai įsitaisiusių Europos kryžkelėje, ma-dingai tariant, tarp Rytų ir Vakarų? Ginčas būtų ne mažiau įnirtingas kaip tarp graikų miestų apie Homero kilmę. Vidurio Europos tradicija - šalia puikaus ironijos jausmo, kilusio bendraujant žydams, vokiečiams, slavams "tautų katiluose", tokiuose miestuose kaip Krokuva, Lvonas, Vilnius, Budapeštas, Praha, Zagrebas, - kelti savo miesto, savo valstybės, savo tikėjimo unikalumą ir išskirtinumą. O gal ne tik Vidurio Europos?

Lenkijoje visada buvo stipri *antemurale christianitatis*, krikščionybės bastiono, tradicija. Lenkija - paskutinė Vakarų civilizacijos, katalikybės riba prieš milžiniškų slavų ortodoksų plotus. Krikščionybės bastionas Europoje buvo ir Ispanija, 1942 m. galutinai išvijusi maurus iš Europos, o kartu, pakeliui, ištrėmusi ir žydus. Ispanai taip pat yra Europos paribyje, *fideo defensores*. O kur dar vokiečiai su savo *marka* slavų pašonėje? O rusai tarp Azijos ir Europos, ištikinę, kad jie išgelbėjo Europą nuo mongolų užkariavimo? Vengrai irgi yra įsikūrę paribio teritorijoje - krikščionybės bastionas prieš netikėtus turkus.

Marijos žemė - ne tik Lietuva, Švenčiausiosios Mergelės Marijos kultas populiarius Lenkijoje - *Matka boska Czestochowska*, stebuklingasis *Szamotoły* paveikslas, pagaliau lietuviška-lenkiška Aušros Vartų Mergelė. Budapešte, Šv. Gellerto, benediktino iš Venecijos, kurį vengrų pagonys XI a. numetė nuo kalno, kalvoje, prie altoriaus, šalia Nukryžiuotojo - vengrų tautinė vėliava, ant kurios - dvi Jėzaus širdys, pervertos kardu. Ir dar dvigubas vengrų (ir lietuvių) kryžius. Kitoje celėje - Dievo motinos paveikslas, įsitašęs ant Habsburgų erelio krūtinės. Bažnyčia uoloje skirta "mūsų užmirštajai Dievo motinai" pagerbti.

Kur dar kitur, o ne Vidurio Europoje, sutiksi tiek daug religinių simbolių, susipynusių su tautiškumu? Vidinės ir išorinės formos stygius, anot Miloszo, yra vidurio europiečio *differentia specifica*, būdingiausias bruožas. Vytauto Didžiojo statula Šv. Mikalojaus bažnyčioje, trispalvės vėliavos Dzūkijos bažnyčiose, Kryžių kalnas...

"Vengrija, - sako vengras laudyta anglų kalba dviem anglams Šv. Mato bažnyčios apžvalgos aikštelėje, kur kažkoks gudrus

čigonas vilioja turistus žaisti antpirščiais iš pinigų, - yra Europos kryžkelėje".

"Zagrebas - tai miestas tarp Rytų ir Vakarų", - antrina reklaminiis Kroatijos turizmo agentūros prospektas.

"Aš buvau lenkas, - rašė Wiltoldas Gombrowiczius savo "Dienoraštyje". - Iš Lenkijos. Kas yra Lenkija? Šalis tarp Rytų ir Vakarų, kur Europa kažkiek dar visa, bet jau užsibaigianti, pereinamoji šalis, kur Rytai ir Vakarai nuolat silpnina vienas kitą tarpusavio kovoje".

Lietuviškojoje tradicijoje dar gajai šalkauskiškoji Lietuvos, "kur Rytų ir Vakarų civilizacijų pradais sueitų sintezės pusiausvyron", vizija.

Kas gi domiuojasi Vidurio Europoje? Vaizdas ar žodis? Slavų ortodoksų pasaulyje vyravo vaizdas - ikona, žodžiai čia visada išsiskydė, subliuškė, apgaubti slėpiningos miglos. Komunistinė Sovietų Sąjunga buvo žodžių ir prasmės atskyrimo čempionė. Vakarų pasaulyje po Reformacijos žodis tampa svarbiausiu racionalios įtaigos instrumentu. Galbūt Vidurio Europoje nors čia pavyko pasiekti pusiausvyrą? Maldos sauso įvykių metu 1991-aisiais prie Aukščiausiosios Tarybos simbolizuoja žodžio, galinčio pasipriešinti veiksmui, jėga.

Vidurio Europa gyvena paribio kultūroje. Tai gali justti Budapešte, Krokuvoje, Lvoe. Viena, tradicinė *Mitteuropa*, amžiaus pradžioje davusi pasauliui Freudą, Rilke, Kafką, Musilį, ir Praha šiandien - nudailinti paveiksliukai turistams. Vidurio Europa yra truputį Vakarų, truputį Rytų parodija, kur visada kažkas užrakinta kvapuose ir patyrimo. Jokių sienų - politinių ir intelektualinių - čia negalima nubrėžti tiksliai. Galbūt todėl totalitarinę biurokratinę sistemą įtaigiauusiai sugėbėjo atskleisti Franzas Kafka ir Czesławas Miłoszas, o marksizmo studijas rimčiausiai išvystė Leszekas Kolakowskis.

Vidurio Europoje stipri didvyriškumo ir pralaimėjimo sintezė. Serbai heroizuoja pralaimėjimą Kosovo lauke, vengrai - Mohačo mūšyje 1526 m. turkams. Lenkų istorija kupina kančių ir martyrologijos. Kosciuszko ir "Finis Poloniae", lenkų kavaleristai, atakuojantys vokiečių tankus 1939-aisiais, Katynės tragedija ir Varšuvos sukilimas. Yra šiame sąrašė ir lietuviai -

buvo atidaryti, pamašyti ir po to vėl sumesti į krepšį. Net bandelės buvo smulkiai supjaustytos, galbūt įtarus, kad jos keptos namuose, specialiai laiškui paslėpti.

Mano kaimynas rodė stoisšką panieką maistui. Tik kelis kartus paragintas, abejinga veido išraiška prisijungė prie manęs. Tiesa, jis neleidė man išmesti krepšelio su jogurte mirkytomis bandelėmis. Rūpestingai išrinko iš jo visas kitas siuntinio atliekas ir atsидėjo į šalį. Pavakary krepšelis buvo visiškai švarus.

Turėdamas rusišką vardą ir pavardę, mano kaimynas vis dėlto ne tik iš veido gerokai priminė kaukaziētį. Bent jau jo gyvenimo filosofija buvo tikro kalniečio. Supratau, kad ir Vilniuje esama žmonių, kuriems vendeta nėra tuščias garsas. Man šiek tiek papasakojus savo atsidūrimo kameroje istoriją, jo kraujas užvirė. Maniškams "judošiams" jis pajuto tokią pat neapykantą kaip ir saviems, kuriems, žinoma, teks kentėti iki trečios kartos.

Svajonės apie Lukiškes

Apie Lukiškių kalėjimą jis taip pat žinojo viską, nors dar nebuvo jame buvęs. Kad ir tikėdamasis būti paleistas po trijų parų ir nepasiekti kalėjimo, išklaušiau išsamų instruktažą, kuris iš tikrųjų labai padėjo. Elementarios žinios pirmosiomis dienomis lemia labai daug.

Tiesa, mano pirmojo kameros draugo žinios apie Lukiškes vėliau pasirodė šiek tiek perdotos. Man ten atsidūrus, įvairių sunkaus kalinio gyvenimo palengvinimų kainos jau buvo gerokai pakilusios (sako, po to, kai švaistytis "žalais" čia ėmė "brigadiniai"), o buities ir vidinio bei išorinio susižinojimo sąlygos pablogėjusios. Anksčiau, sako, netgi už nelabai didelę sumą "baksų" buvo galima "išsipirkti" kamerą ir surinkti į ją šalia savęs norimus žmones iš viso kalėjimo. Mano buvimo metu šios informacijos niekas negalėjo patvirtinti. Arba "laikai sugedo", arba Lukiškėse aš nesuėjau su tokio aukšto rango kaliniais, kurie turėtų reikiamą "priėjimą". Turinčiųjų pakankamai pinigų buvo, tačiau pinigai be žinojimo, kaip juos tinkamai panaudoti, yra beverčiai. Net ir lietuviško

Senų gerų laikų psichologija

(atkelta iš 3 psl.)

matyti prekėmis apkrautos lentynos, bet nėra spec.milicijos sargybų, nubaidančių pirkėjus nuo langų ar durų. Deja, dauguma tų, kurie "senais gerais laikais" turėjo spoksoti į tuščias lentynas, dabar gali spoksoti į pilnas, bet jų kišenės tuščios. Čia jau gerokai gilus psichologinis klausimas, bandant atsakyti į tai, kas, kada ir kodėl gali pasigesti "senų gerų laikų".

Net ir man pačiam neseniai teko teko akis - akin susidurti su "senų gerų laikų" pasigedimo klausimu. Ne stalininių, chruščiovinių ar brežnevinių laikų, žinoma. Su savotiška nostalgija prisiminiau DP stovyklų laikus. Toks ilgesys kilo besipakuojant kraustymuisi iš pietvakarių Floridos, prie Meksikos įlankos, į šiaurinių Florida, arti Atlanto pakrantės. Kiek daiktų, dalykų, "trantų" susikrovė beamerikonaujant! Ką imti ir ką išmesti? Kodėl tas ir kitas dar vis neišmestas, nors jau seniai manyta tai padaryti? Tai priminė feljetoną "Veža - Neveža" Viliaus Bražviliaus knygoje "Kalorijos ir doleiriai". Prieš dar kartą paskaitant maniau, jog tada nebūta jokių

sunkumų kraustantis iš vienos DP stovyklos į kitą: susimetei porą "savo turto" daiktelių į vieną ar du maišus, ir dar į kokią dėžę, jei pavyko sukombinuoti, ir viskas. Nei sunkvežimio nuoma rūpintis, nei pakrovėjų ir išrovėjų laiką ir vietą numatyti, nei daiktų apdrauda sielotis. Atrodė, nebūta jokių problemų. Tačiau, paskaičius "Veža - Neveža", pasirodė, jog ir tada būta tarp žmonos ir vyro ginčų, ką imti, esant perkeliameis ir kita DP stovykla, ir ko neimti. Pirmiausias ginčas - dėl baldų: Apie "... tokią lentą ant keturių pagalių... taburete vadinama". Vyriai nusileidus, "...teko viską sukrauti: dvi plytas puodui pastatyti, tris atsarginius šluotočius, akmenį kopūstams (jei kartais gautume) prislėgti ir daugybę kitokio DP turto".

Tad nenuostabu, jog dabar, buvęs dypukas, dežių dėžes bepaikuojant ir "imti ar neimti" sprendimų darant, gali pasigesti "senų gerų laikų" DP stovyklose. Tada vis tiek mažiau krovimosi ir mažiau sprendimų būta, nors kai kurie sprendimai ano meto mas-tu ko gero buvo daug svaresni, negu šiandien.

Turbūt humoras yra labiau susijęs su žmogiška psichologija, negu bet kuri literatūros sritis, neišskiriant ir poezijos. Matyt "senų gerų laikų" ilgesys yra iš seno įstrigęs į žmogaus psichę. Tai savo metu atidengė Kauno Teatre statytoje komedijoje jos autorius, berods, feljetonistas Pivoša. Senukas pasakoja prisiminimus "senų gerų laikų"... baudžiaivos metais. Jis maždaug taip porino: Geri buvo laikai... Ponai suvažiuoja dvaran papuotauti, būdavo. Vakare ponas duoda žmoguiui auksinį rublį: lipk, sako, medin ir kukuok gegute. Žmogus įlipa ir kukuoja. Išėina iš dvaro rūmų įsilinksminę ponaičiai su šautuvais... Pykšt - pokšt... "gegutė" šliauškšt iš medžio... Geri buvo laikai...

Panašiai ir dabar: ne visi buvo pakliuvę į NKVD ar KGB rankas, ne visi buvo sugrūsti į gyvulinius

Lietuvos olimpinė krepšinio rinktinė.

V. Kapočiaus nuotr.

Liepos 19-ąją JAV Atlantos mieste, iškilmingai prasidėjo XXVI vasaros olimpinės žaidynės. LTOK Vykdomojo komiteto patvirtintame Lietuvos olimpinės rinktinės sąraše - 64 šalies sportininkai.

Baidarių ir kanojų irklavimas. Vidas Kupčinskas, Vaidas Mizeras.

Boksas. Vitalijus Karpačiauskas.

Dvirazių sportas. Rasa Mažeikytė, Jolanta Polikevičiūtė, Rasa Polikevičiūtė, Rita Razmaitytė, Diana Žiliūtė, Linas Balčiūnas, Artūras Kasputis, Remigijus Lapeikis, Ivanas Romanovas, Raimundas Rumšas, Saulius Ruškys, Arnoldas Saprykinas, Artūras Trumpauskas, Mindaugas Umaras, Raimondas Vilčinskas, Donatas Virbickas, **Dziudo.** Algimantas Merkevičius. **Graikų-romėnų imtynės.** Remigijus Šukevičius, Ruslanas Vartavovas.

Irkavimas. Juozas Bagdonas, Einijus Petkus, Birutė Šakickienė.

Krepšinis. Gintaras Einikis, Artūras Karnišovas, Rimas Kurtinaitis, Darius Lukminas, Šarūnas Marčiulionis, Darius Maskoliūnas, Tomas Pačėsas, Virginijus Praškevičius, Arvydas Sabonis, Kęstutis Šeštokas, Saulius Štombergas, Euralijus Žukauskas.

Laisvosios imtynės. Ričardas Pauliukonis.

Lengvoji atletika. Virgini-

Iki Atlantos keli žingsniai

jus Alekna, Pavelas Fedorenka, Valdas Kazlauskas, Vaclovas Kidykas, Saulius Kleiza, Česlovas Kundrotas, Sonata Milušauskaitė, Remigija Nazarovienė, Audrius Raizgys, Rita Ramanauskaitė, Stefanija Statkuvienė, Dainius Virbickas, Nelė Žilinskienė.

Meninė gimnastika. Kristina Kiukevičiūtė.

Plaukimas. Nerijus Beiga, Mindaugas Bružas, Darius Grigalionis, Raimundas Mažuolis, Laura Petrutyte, Arūnas Savickas, Mindaugas Špokas, Dita Želvienė.

Stalo tenisas. Rūta Garkauskaitė.

Sunkioji atletika. Ramūnas Vyšniauskas.

Šaudymas. Daina Gudzinavičiūtė.

Šiuolaikinė penkiakovė. Andrejus Zadneprovskis.

XXVI vasaros olimpinės žaidynės dalyvauja 23 sportininkai - iš Kauno, po 14 - iš Klaipėdos ir Vilniaus, 8 - Panevėžio, po 1 - iš Prienų, Druskininkų, Šiaulių ir Šilutės. Į rinktinės sąrašą buvo įtraukti ir atsarginiai - krepšinininkai Žydrūnas Ilgauskas, Evaldas Jocy, Andrius Jurkūnas, Mindaugas Žukauskas, dviratininkė Edita Pučinskaitė, boksinkininkas Rimantas Prišmantas. Šiam sportininkui vieta Atlantos ringe atsirastų, jeigu negalėtų boksotis

kas nors iš kitų valstybių sunkiasvorių, pelniusių teisę rungtyniauti Olimpiadoje.

Sąraše taip pat 32 treneriai, tarp jų 3 - iš JAV: Don Nelson (krepšinis), Michael Lohberg ir Mark Taylor (plaukimas). Lietuvos olimpinis atstovas Altantos žaidynėse - JAV gyvenantis mūsų tautietis Remigijus Graška.

Sporto šakų, kurių atstovai iš Lietuvos rungtyniaus Atlantoje, federacijų vadovai, vertindami mūsų olimpiečių galimybes, ne vieną "tempia" prie Olimpo viršūnių. Beje, dalis dviračių sporto rinktinės narių jau daug laiko treniruojasi Amerikos aukštikalnėse ir tiesiai iš jų atvykę į Atlantą. Klaipėdiečio Remigijaus Lupeikio "sidabras" pasaulio čempionate, panevėžietės Dianos Žiliūtės toks pat medalis Europos pirmenybėse, kitų mūsų plento ir treko meistrų laimėjimai įvairaus rango varžybos, vyrų rinktinės vyriausiojo trenerio Narsučio Dumbauskio, moterų - Valerijaus Konovalovo patyrimas, Lietuvos dviračių sporto federacijos prezidento Gintauto Umario dukart olimpinio čempiono titulas. Ar tai nekužda, kad galima tikėtis sėkmės Atlantoje?

Apie mūsų krepšinininkus daug kalbėta. Lieka tik pridurti, jog jie į JAV išvyko po atsiveikinimo varžybų Vilniuje, liepos 5 diena.

Gera buvo aklimatizavęsi Lietuvos plaukikai, kurie treniruojasi, rungtyniauja Jungtinėse Amerikos Valstijose. "Kita vertus, - sakė Lietuvos plaukimo federacijos generalinis sekretorius Vladas Kupstys, - ten kitokia treniruočių metodika, sportininkams gali nusibosti būti vis toje pačioje vietoje. Amerikiečiai treneriai tikisi medalio Raimundui Mažuoliui, kai jis plauks 50 metrų. Bet žinome ir tam tikrą amerikiečių brivūriškumą: iki varžybų garsinamasi būsimomis pergalėmis, o neišsipildžius pranašystoms - tyla".

Lietuvos bokso federacijos prezidentas Zigmas Katilius: "Vitalijus Karpačiauskas galėtų būti penktas-aštuntas arba "prisikasti" iki medalio".

Lengvosios atletikos federacijos prezidentas Vitalis Vilimas: "Labai nenustebčiau, jeigu Barselonos olimpinio čempiono Romo Ubarto laimėjimą pakartotų Atlantoje Virginijus Alekna, nenusileidžiant stipriausiems pasaulio disko metikams. Nenustebčiau, jeigu būtų ir aštuntas. Galima laukti rutulio stūmiko Sauliaus Kleizos, ankstesnių olimpiečių - septynkovinėms Remigijos Nazarovienės (Barselonoje - keturioliktas), disko metiko Vaclovo Kidyko (penkioliktas), šuolininkės į aukštį Nelės Savickytės-Žilinskienės (dvidešimt pirma) sėkmingesnių pasirodymų".

Federacijų vadovai viliasi, jog ir pirmuosius šešetukus - dešimtukus pajėgūs patekti irklautojai Vidas Kupčinskas ir Vaidas Mizeras, Birutė Šakickienė, dziudo sportininkas Algimantas Markevičius, šaulė Daina Gudzinavičiūtė, visi trys imtynininkai.

Specialistai nerimauja, kad per Olimpiadą mažiau prityrusių Lietuvos sportininkų nesugniuždytų jų psichologinis pasirėngimas.

Paskutinė mūsų sportininkų, dalyvausiančių XXVI žaidynėse, grupė, taip pat Lietuvos olimpinės delegacijos vadovai specialiu "Lietuvos avialinijū" reisui išskrido į Atlantą liepos 18 d. Liepos 27 d. skris LTOK rėmėjai, sporto specialistai, turistai. Šiuo lėktuvu grįš į Lietuvą Olimpiadoje jau rungtyniaavę mūsų sportininkai. Lietuvos olimpinės delegacijos antrosios grupės, išskridusios iš Atlantos rugpjūčio

Olimpinės žaidynės švenčia 100-ąjį gimtadienį

Tvankų liepos 19 d. vakara, pagerbiant garsiausią Amerikos pilietinių teisių gynėją Martin'ą Liuter'į King'ą Jr. ir įžiebiant simbolinę liepsną, degsiančią šešiolika dienų, prasidėjo šimtas taikausio pasaulio susibūrimo gimtadienis. Pritariant fejervertams ir tradicinei Amerikos pietinių valstijų muzikai, stadione stebint valdžios pareigūnams ir daugiau nei trims milijonams pasaulio žiūrovų per televiziją, pasaulio atletai susivienijo idant išlaikytų olimpinės dvasios gyvybę.

Šimtui metų praslinkus po to, kai baronas Pierre de Coubertin Graikijoje atgaivino olimpinis idealus, prezidentas Bill Clinton atidarė XXVI-ąsias vasaros olimpinės žaidynės, kurias stadione galėjo stebėti 83,000 žiūrovų, kurių atvykimą kiek sulėtino daugiau nei 25,000 apsaugos darbuotojų, kurių dėka šios žaidynės tapo vienu geriausiai JAV istorijoje saugomų renginių. Apsauga nesumažėjo ir liepos 20 d., kai buvo įteiktas 271 olimpinis medalis, o liepos 21 d. 17 aukso medalių. Atidarymo iškilnėse dalyvavo apie 11,000 atletų iš 197 pasaulio šalių. Tarp jų, žinoma, pasirodė ir lietuvių delegacija, vedina plaukiko R. Mažuolio. NBC varžybų komentatoriui užsiminus apie Š. Marčiulionį ir A. Sabonį, visas teledėmesys buvo sukoncentruotas į Donn'ą Nelson'ą Jr., kuris vis ką nors pasakydavo lietuviškai: "labas, kaip gyvenai, aš myliu Lietuvą". Kai kurių stebėtojų nuomone, būtent jo dėka Lietuva gavo daug gerų komentarų, reklamos per NBC daugiau negu pvz. Lenkija.

Lietuvą olimpiadoje atstovauja 61 sportininkas, kuriuos aptarnauja 39 žmonės - treneriai, misijos vadovai, gydytojai. Lietuva jau atkreipė ir save dėmesį prieš Kroatijos krepšinio rinktinę antrojo pratęsimo metu 83-81 laimėtos rungtynės teikia vilčių. Netrukus susitikimas su "Dream Team" komanda.

HP

5-ąją, Vilniuje sulauksime to mėnesio 6-ąją diena.

Leonardas Aleksiejūnas GK

Tomas Pukštys pateko į JAV olimpinę rinktinę

Kaip buvo tikėtasi, birželio 16 d. įvykusiose JAV lengv. atletikos pirmenybių ieties metimo varžybose Atlantos olimpiniam stadione, mūsikiškis Tomas Pukštys pateko į JAV olimpinę rinktinę. Tik kiek nelauktai jis čia buvo ne pirmasis, bet antrasis. Į rinktinę yra kviečiami pirmųjų trijų vietų laimėtojai, tad šiuo atžvilgiu ši nesėkmė gal ir nėra

tokia svarbi.

Tačiau, žinoma, buvo gerokai pažeistas Tomo prestižas, kadangi jis net 4 kartus yra laimėjęs JAV čempionatuose pirmąsias vietas. Pirmąsias vietas jis nusinešė ir visuose keturiuose jau šiemet įvykusiųose lengv. atletikos susitikimuose, kai kur dalyvaujant ir sportininkams iš kitų valstybių.

Dviračiai nėra labai populiarūs transporto priemonė Lietuvoje. Dėl nedrausmingų automobilių vairuotojų keliuose nėra saugu jais važinėti.

V. Kapočiaus nuotr.

- **Ateitininkų Federacijos** nepaprastoji konferencija, kurioje bus renkama nauja Federacijos vadovybė ir svarstomi organizaciniai reikalai, įvyks 1997 m. sausio 3-5 dienomis Kaune.

- **Kanados lietuvių dalininkų** meno paroda įvyks Kanados Lietuvių Dienų metu - spalio 11-13 dienomis Anapilio parodų salėje, Mississauga, Ont., netoli Toronto. Parodą koordinuoja dail. Jurgis Račkus.

- **"Dirvos" novelės konkursas**, jau trisdešimt ketvirtasis, skiria dvi premijas - \$500 ir \$300. Premijos skiriamos iš a. a. Simo Kašelio palikimo. Šį palikimą tvarko Korp! Neo-Lithuania.

- **Prel. dr. Juozas Prunskis** Pasaulio Lietuvių Centrai Le-monte, IL, paaukojo kultūrinių renginių - sporto salės pertvarkymui \$1,000.

- **Toronto Maironio mokyklos** mokslo metų užbaigimas įvyko gegužės 31 d. Prisikėlimo lietuvių parapijos didžiojoje salėje. Aštuntą skyrių baigė 25 mokiniai, o aukštesniuosius lituanistikos kursus baigė 9 studentai.

- **Amerikos fotomėgėjų draugijos** žurnalas "PSA Journal" š. m. gegužės numeryje išspausdino 1995 metų pasižymėjusių fotomėgėjų pavardes ir apibūdino jų fotografų laimėjimus tarptautinėse parodose. Nespalvotų nuotraukų grupėje 11-ka Kazio Daugėlos, iš Bedford, NH, nuotraukų buvo išstatyta parodose 22 kartus. K. Daugėla pateko į 25 daugiausiai parodose dalyvavusiųjų sąrašą. Gerardas Juškėnas, iš Cleveland, OH, paminėtas spalvotų skaidrių ir kelionių skaidrių grupėje.

- **"Atžalyno"**, tautinio šokių ansamblio, veiklos 25 metų veiklos sukaktis paminėta Toronto Lietuvių Namuose birželio 1 d. Programoje įvairaus amžiaus grupės pašoko 18 šokių. "Atžalyno" veiklos apibūdinimą skaitė Aldona Karosaitė.

- **Dr. Milda Danytė** Vytauto Didžiojo universitete Kaune 1996 m. pavasario semestre dėstė kursą "Šiaurės Amerikos lietuvių diasporos istorija". Dr. Danytė anksčiau Kanadoje yra surinkusi daug medžiagos apie Kanados lietuvių imigrantus. Ji yra rinkusi medžiagą Kanados valstybinuose ir Vatikano archyvuose.

- **Lietuvių Tautinės Sąjungos 24-sis seimas** įvyko rugpjūčio 30, 31 ir rugsėjo 1 dienomis Chicagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus patalpose.

- **Kanados Lietuvių Dienos**, šiemet jau 34-osios, įvyks spalio 11-13 dienomis Toronte. Programą koordinuoja LB Toronto apylinkės valdyba, kuriai vadovauja pirmininkė Danutė Garbaliuskienė. Programoje numatyta dramos popietė, literatūros vakaras, meno ir tautodailės parodos, mokytojų suvažiavimas, sporto varžybos, koncertas, jaunimo vakaras, iškilmingas pobūvis.

- **Dr. Antanas Razma**, Lietuvių Fondo kūrėjas ir LF Patikėtinių tarybos pirmininkas, JAV LB tarybos narys, "Draugo" leidėjų Lietuvių katalikų spaudos draugijos pirmininkas, su žmona Alė, Lietuvių Fondo reikalų vedėja, išskrido į Lietuvą tikrinti milijono dol. aukos paskirstymą.

Europos kryžkelėje

(atkelta iš 4 psl.)

kaip požiūris šalia nuskamba: Lodzė - "Lenkijos Mančesteris". Mūsų Kaunas - ne kokia ten "Lietuvos siuivykla", o "Lietuvos širdis".

Prie mėlynosios Baltijos jūros vyksta kova jau ne dėl paryžiaus ar atėnų vardų, ne dėl antemuralės christianitatis, o dėl tilto vietos tarp Rytų ir Vakarų. Tai ir Talinas, ir Ryga, ir Klaipėda (vartai į pasaulį), ir Šiauliai (Zoknių aerouostas), ir Kaunas (Lietuvos širdis), ir, žinoma, Vilnius - "Šiaurės Atėnai". Estai bando nurungti brolius pabaltijiečius, keldami Taliną ir menkindami kaimynų įvaizdį.

Gioteborge praeitą žiemą įsijungęs į INTERNET sistemą, apie Lietuvos politikos sužinojau, kad Aleksandras Abišala tebėra Lietuvos premjeras, Leonas Ašmantas - energetikos ministras, o Maris Grinblats - "Tėvynėi ir Laisvei" partijos pirmininkas. Paskutinės žinios apie Lietuvą buvo tai, kad Brazauskas dalyvavo naujos mokyklos atidaryme, o Adolfas Šleževičius pasveikino Lietuvos mokinius su naujais mokslo metais. Šią žinią estai, aptarnaujantys Baltijos šalių INTERNET, paskelbė pasauliui tada, kai mūsų premjeras nutarė pasiimti savo "krūvinai uždirbtuosius" iš vieno grūvančio ban-

ko. "City Paper. The Guide" apie Baltijos sostines, leidžiamas

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Dar dėl dr. K. Bobelio kaltinimų

M. Jurkynas "Darbininko" VI-21 d. laidoje siūlo galimą motyvą, kad dr. K. Bobelio neįvertintam pareiškimui apie Ambasadorių St. Lozoraitį. Tokių motyvų aiškinimų yra ir daugiau.

Pats Amb. Lozoraitis man yra minėjęs, kad 1991 m. rudenį, jau gavus JAV pripažinimą Lietuvai, Ambasadoriui buvo daromas spaudimas (jis nepasakė kaip) Ambasados patarėju (bet kokio ambasadojo tai aukštos pareigos) skirti dr. K. Bobelio sūnų, p. Joną Bobelį. Tuo metu Washingtono veikiančioje, dr. K. Bobelio vadovaujamoje VLIKo įstaigoje jaunas p. Bobelis turėjo apmokamas direktoriaus pareigas. Visiškai neliesdamas jaunojo p. Bobelio kompetentingumo dirbti ar tai VLIKe, ar Lietuvos Ambasadoje, čia tik pasakysiu, kad Amb. Lozoraitis jaunajam p. Bobeliui darbo nepasiūlė. Pabrėžiu,

kad apmokama, su gerai skambančiu titulu tarnyba VLIKe ar valdžios aparate yra ne tik algos, bet ir apčiuopiamo visuomeninio prestižo reikalas.

Maždaug tuo pačiu metu Tautos Fondas New Yorke kuriamai Ambasada pri Jungtinių Tautų ir Washingtono veikiančiai Lietuvos ambasada paskyrė po (jei gerai atsimenu) \$150,000 paramos. Tada Tautos Fondo vadovybė praktiškai tvarkė VLIKas per savo pirmininką dr. K. Bobelį, naudodamas Tautos Fondo statutinę, VLIKui automatiškai priskiriamą balsų daugumą. Iš Amb. Lozoraičio konkrečiai žinau, kad Tautos Fondas vilkino pinigų išmokėjimą Ambasada Washingtono. Buvo gan naiviai aiškinama, kad Fondo pinigai yra išaldyti bankuose, todėl paskirto išmokėjimo Fondas iškart daryti negali. Nežinau, ar visa suma Washingtono Ambasada iš viso buvo išmokėta.

Šiuos du reiškinius sugretinus, peršasi galimybė, kad, numatant VLIKo veiklos pabaigą (VLIKas savo veiklą oficialiai užbaigė 1992), iš tų Ambasadai paskirtų tūkstančių didelė dalis, gal apie \$40-50 tūkst., būtų eję jaunojo p. Bobelio metinei algai. (Manau, kad Amerikos valdžios aparate tokia galimybė keltų nerimą.) Tačiau šios pastangos su Ambasada nepavyko. Tai gal dabar, labai keistu pagrindu remiantis, buvome priversti baisėtis teigimais apie mirusį Ambasadorių. Tiesa, toje pačioje "Darbininko" laidoje tilpo skelbimas, kad dr. K. Bobelis savo kaltinimus atšaukė. Tai, pagaliau, puiku!

Jaunojo p. Bobelio įdarbinimo pastangos Lietuvos valdžioje su Amb. Lozoraičiu nesibaigė. Dr. K. Bobeliui jau būnant Seimo Užsienio reikalų komisijos pirmininku, o Washingtono Ambasadorium esant A. Eidintui, 1994 m. Lietuvos ministras pirmininkas savo specialiu potvarkiu jaunąjį p. Bobelį paskyrė valstybės konsultantu tarptautinių santykių klausimams. "Tiesa" (1994-II-22, Nr. 35) skelbė, kad jaunas p. Bobelis dirbs Washingtono ir, kaip iš straipsnio matyti, buvo beišvykęs į naujas pareigas. Ten pat "Tiesoje" jis drąsiai ir gal net arogantiškai teigė, kad "darbuosiuosi kartu su ponu Alfonsu Eidintu". Tačiau Amb. Eidintas nesutiko Washingtono turėti lygiagrečiai su Ambasadorium dirbančio antro valdžios atstovo ir daugiau apie šį paskyrimą nebegirdėjome.

Pavyzdžių panašioms galimybėms ir kitur yra. Kai kurie iš jų pavyksta, kai kurie - ne. Dr. K. Bobelio rūpestis savo sūnumi (už ką dr. K. Bobelis tikrai vertas aukšto ordino) primena Chicagos miesto politikoje apie 1975 metus nuskambėjusį įvykį. Tuomet kartą miesto meras Richard Daley nužėrė šalin miesto valdymo taisykles ir draudimo agentūrai, kurioje tarnavo jo sūnus, imokėjo \$2 milijonus už kokią tai draudimą. "Koks tėvas gali nenorėti padėti savo sūnui?" - spaudos konferencijoje nustebusiu veidu, visiškai atvirai kalbėjo Daley... Nėra abejonės, kad demokratų partijoje ir savajame

didmiestyje galingas meras irgi savaip suvedinėjo sąskaitas su kelia jam pastojančiais asmenimis. Tai daugelio ir aukštas pareigas iškopusių pareigūnų bruozas. **Antanas Dundzila** McLean, VA

Redakcija dėkoja skaitytojams už laiškus. Kviečiame ir kitus skaitytojus parašyti savo atsiliepimus, pasiūlymus, pageidavimus, pastabas.

Padidėjo pajamos už konsulinės paslaugas

Už konsulinės paslaugas gaunamos Lietuvos biudžeto pajamos padidėjo maždaug tris kartus. Gegužės mėnesį Lietuvos ambasados surinkti mokesčiai sudarė 2,9 milijono litų. Nuo gegužės vidurio suvienodinti Lietuvos vizų tarifai NVS ir kitų pasaulio šalių piliečiams. **ELTA**

Jeigu Jus domina naujais įvykiais Amerikoje ir Lietuvoje, užsisakykite **DARBININKĄ**. Šis laikraštis tikrai neapvils Jūsų. Jau 80 metų Amerikos lietuviai skaito **DARBININKĄ**. Skaitykite **DARBININKĄ** ir pasiūlykite savo draugams.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Federico Mayoras (UNESCO generalinis direktorius) Lietuvos prezidento A. Brazausko buvo apdovanotas Gedimino I laipsnio ordinu. R. Šuikos nuotr.

R. Vaitiekūnas - prieš "Lietuvos rytą"

Buvęs Lietuvos vidaus reikalų ministras R. Vaitiekūnas nutarė rašini, kuriame užsiminta apie bylinėtis su Lietuvos dienraščiu "Lietuvos rytas", paskelbusiu galimą jo pagalbą itakingai nusikaltėlių gruputei.

BNS

LIETUVA - BALTIJOS GRAŽUOLĖ

Pigiausios skrydžių kainos!

Pigiausios kainos viešbučiuose:

LIETUVA, ŠARŪNAS, VILLON ir kt.

Dar pamatysite Kopenhagą, Helsinkį, Vieną, Varšuvą

Dėl skrydžių - **prašykite ERIKĄ**

Dėl kelionių po Lietuvą ir Europą - **prašykite ROBERTĄ**

Visi klauskite apie papigintas **HERITAGE**

TOURS. Nuo 8 iki 15 dienų. \$1175 ir daugiau

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Tel. (212) 683-9500, 800-451-9511

FAX: (212) 683-9511

ASTAnet: <http://www.astanet.com/get?uniontrs>

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami į Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

- Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
- Greitai ir saugiai jūsų siuntiniai pristatomi gavėjams asmeniškai ir namus po visą Lietuvą.
- Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Liepos mėnesį VILTIES įstaiga ir krautuvė DOVANA bus uždarytos. Per tą laiką bus parengtas naujas rudens konteinerių išsiuntimo tvarkaraštis, kurį VILTIES agentūros siuntėjai gaus paštu asmeniškai. Siuntiniai vėl bus priimami rugpjūčio mėnesį. VILTIES įstaigoje siuntinius priimame nuo antradienio iki šeštadienio. Informacijos apie siuntinius ir skubų pinigų pervežimą į Lietuvą prašome teirautis telefonu: (617) 269-4455.

Linkime gražiausių atostogų!

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
So, Boston, MA 02127
(617) 269-4455

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

JULY SCHEDULE

JULY 22 MON	NEW BRITAIN, CT	11-12 PM
JULY 22 MON	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
JULY 22 MON	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
JULY 25 THU	PHILADELPHIA, PA	11-12 NOON
JULY 25 THU	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
JULY 26 FRI	KEARNY, NJ	11-12 NOON
JULY 26 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$799 r.t.

One way to Vilnius \$530

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Festivalio "BALTIKA 96" dalyviai Vilniaus senamiestyje.

V. Kapočiaus nuotr.

Šv. Petro ir Povilo parapija ruošiasi pašventinti atremontuotą salę

Elizabeth, NJ. Prieš šimtą metų birželio 28 d. Lietuvių bažnyčios įkūrėjai celebravo pirmas Šv. mišias, krautuvės patalpose, 80 Bond Street, Elizabeth. Su tom pirmom mišiom įsikūrė Šv. Petro ir Povilo parapija.

Lietuvių bendruomenė pastatė medinę bažnyčią 1895 metais Ripley Place garvėje, Elizabeth (dabar yra naudojama kaip parapijos salė). Netrukus parapijos bažnyčia pasidarė per maža ir nauja plytinė bažnyčia pastatyta skersai gatvės 1910 m. Bažnyčia yra labai puošni ir buvo parinkta kino filmui "The Sor-

cerer" su garsia kino žvaigžde Roy Schneider, kuris dalyvavo ir kino filme "Jaws".

Paskutiniu metu didelių problemų kilo parapijos salei. Po kaudais kilusio gaisro nebuvo gerai atstatyti balkiai. Jiems papuvus, sienos ėmė linkti į lauko pusę ir vos neišvirto. Jas skubiai teko gelbėti. Sienos sutrūko ir iš vidaus, stogas įdubo.

Visos svarbios salės problemos dabar jau sutvarkytos. Sienos, balkiai, stogas yra naujai įrengti. Tai kainavo per \$100,000.

Bažnyčia skersai gatvės irgi reikėjo remontuoti. Rūsų ir langai buvo sutvarkyti nuo lietaus

ir blogo oro. Viskas naujai išdažyta, paklotas naujas kilimas.

Šv. Petro ir Povilo bažnyčia yra istorinė, nes ji buvo pirmutinė, iš kurios išsišakojo kitos New Jersey parapijos. Bažnyčia pastatyta Elizabetho senamiestyje. Parapijos salė naudojama lietuvių kultūros tobulinimui ir parapijos reikalams.

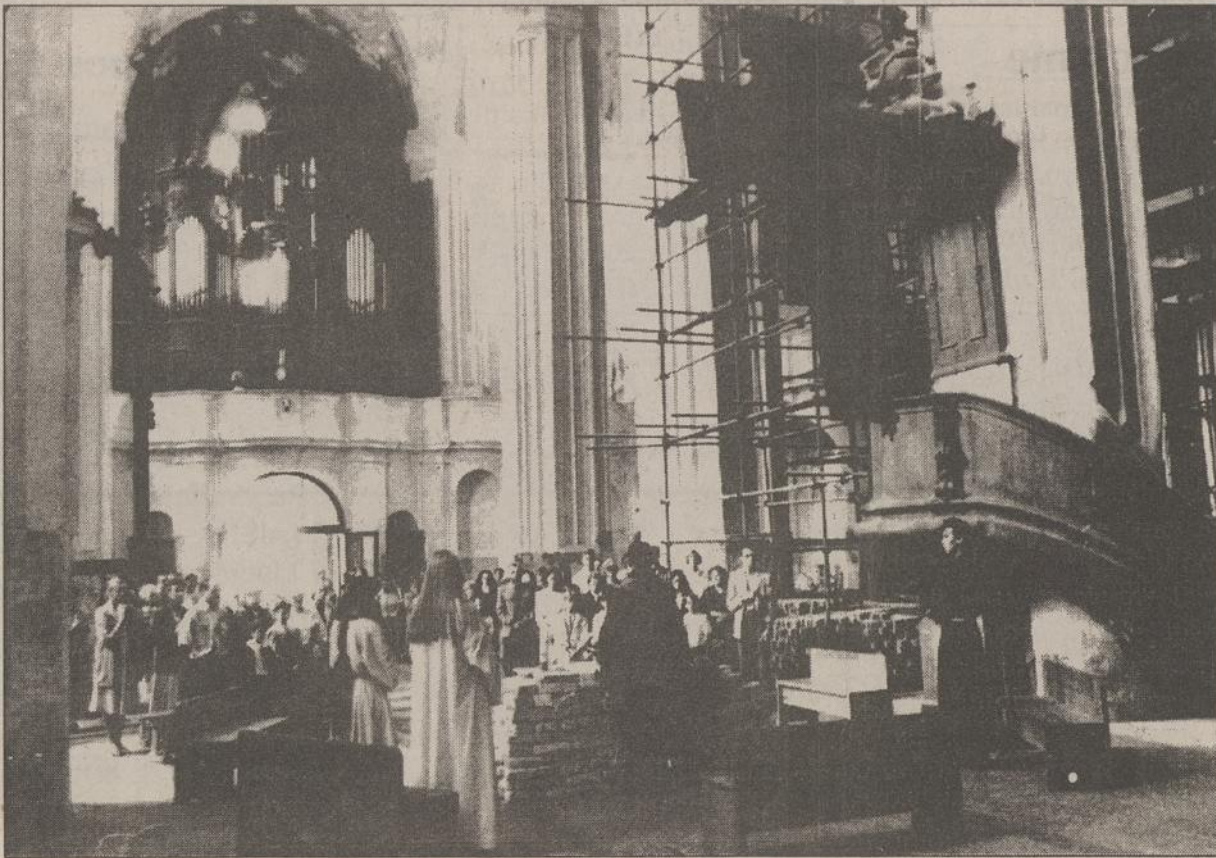
Iškilmės įvyks šeštadienį, birželio 29 d., po 5:30 vakaro Mišių. Bus vėl pašventinta naujai atremontuota salė. Mišių celebrantai bus klebonas Alfredas T. Žemeikis ir bažnyčios vikaras Peter Aquino. Visi parapijiečiai kviečiami dalyvauti.

Jūrātės Harris, Švietimo tarybos koordinatorių mokykliniams reikalams Vidos Brazaitytės ir Aldonos Rauchienės, ČLM dir. Jūrātės Dovilienės ir Maironio (Lemonte) Lit. mokyklos dir. Eglės Novak, per lituanistinių mokyklų vedėjus yra išsiuntinėjės registracijos lapus, kuriuos reikėjo gražinti LB Švietimo tarybos adresu su registracijos įnašiniu 10 dol. mokesčiu. Registracijos lapų grąžinimo laikas pasibaigė. Pavėlavusius raginame kaip galima greičiau tai atlikti, skambinant LB Švietimo tarybai, tel. (708) 301-6410.

Norintys dalyvauti studijų savaitėje ne mokytojai registruojasi tuo pačiu būdu.

DARBININKE paskelbta reklama patikimai ir greitai pasieks skaitytoją. Jūsų pageidavimai - mūsų rūpestis. Skelbkites viename iš seniausių Amerikos lietuvių laikraščių

DARBININKAS.

Vilnius. Bernardinų bažnyčioje, vadovaujamoje pranciškonų, ir remonto metu vyksta pamaldos.

V. Kapočiaus nuotr.

Pastebėjimai perskaičius gerbiamo Pauliaus Jurkaus straipsnį "Prisiminti Birželio tragiškieji trėmimai"

Perskaičius gerb. Pauliaus Jurkaus straipsnį "Prisiminti Birželio tragiškieji trėmimai" (1996 metų birželio 28 dienos 26-jame "Darbininko" numeryje), sukilo mintys, kurias norisi pateikti savaitraščio skaitytojams. Tuo pačiu atsakyti į gerb. P. Jurkaus pateiktus tame straipsnyje klausimus.

Mes, Apreiškimo ir Viešpaties Atsimainymo parapijų chorų vadovai, teapsiribosime mintimis, kurios kilo perskaičius pastabas apie giedotas giesmes pamaldų metu. Pirmiausia norisi pastebėti, kad visos giesmės buvo parinktos sąmoningai ir apgalvotai savo turiniu ir charakteriu atspindėti liturgijos ir minėjimo dvasią.

Autorius primena, kad Šv. Mišios birželio 16 dieną buvo celebruojamos paminėti ir prisiminti tragiškuosius 1940-ųjų metų birželio įvykius, ir apgailestauja, kad pamaldos pradėtos ne giesme "Pulkim ant keių". Atidžiau mišių eigą sekusiam būtų nesunku išgirsti, kad mišių procesija pradėta specialia giesme "Tremtinio malda" (muz. P. Palio, žodžiai B. Augino), kurios tekstas tartum kenčiančio tremtinio lūpomis kalba "...Niekas aš nenoriu, nieko taip brangaus, tik sklypelio žemės tėviškę savos. Dar išvyst kraštelį mėlyno dangaus ir išgirst giesmelę graudžią Lietuvos". Mūsų giliu

įsitikinimu ši giesmė daug geriau atspindi šios tragiškos datos turinį, negu eilinio sekmadienio sumos giesmė "Pulkim ant kelių". Taip pat Mišių pabaigoje pasirinkta giesmė "Lietuva brangi" taip pat neatsitiktinai. Mūsų vadovų giliu įsitikinimu ši giesmė įtikinamai išreiškia ir atspindi meilę tėvynei ir labiau tinka šiam tragiškame minėjime. Reikia prisiminti tai, kad baisieji 1940 metų įvykiai, prisiminti Lietuvoje ir visuose pasaulio lietuviškuose telkiniuose, yra rengiami ne kaip nacionalinė šventė, o kaip nacionalinė tragedija, nusinešusi dešimtis, o gal ir šimtus tūkstančių mūsų tautiečių gyvybių.

Todėl visiškai sąmoningai mišioms užbaigti buvo pasirinkta giesmė "Lietuva brangi", kaip begalinės meilės ir atsidavimo Lietuvai ir jos idealams simbolis. Nesuprantamas gerb. P. Jurkaus siūlymas šventą visiems lietuviams giesmę pakeisti himnais, kurie gal daugiau būtų tikę parapijos salėje atidarant akademine minėjimo dalį. Na, o giesmė "Apsaugok, Aukščiausias" buvo giedama ne kaip "prilipdyta" prie "Lietuva brangi", bet kaip užbaigiamoji procesijos giesmė, tartum muzikinė maldos išraiška prašant Aukščiausiojo apsaugoti mūsų tėvynę Lietuvą nuo tokių nelaimių, kokios įvyko tragiškaisiais 1940-aisiais ir vėliau, ir kurios liks nepagydoma žaizda Lietuvos is-

torijoje.

Visos kitos giesmės taip pat buvo parinktos šiai progai ir norėta, kad muzikiniu charakteriu giesmės maksimaliai tarnautų liturgijai ir minėjimo dvasiai. Kad ir kaip gilios būtų lietuviško bažnytinio giedojimo tradicijos, tačiau, gerbiame, kiek dar šimtų metų liturginiame giedojime naudosisime tą pačią kvadratinę formulę: "Pulkim ant kelių", "Marija, Marija", "Jėzau, pas mane ateiki" ir "O Kristau, pasaulio Valdove" ar panašiai. Laikai keičiasi, Bažnyčios veidas turi keistis taip pat. To nedarydami tik jaunimą praradome, tuo savo lietuvišką parapijas silpnindami.

Aukščiau paminėti pastebėjimai visiškai nėra nei priekaištai, nei pasiteisinimai. Tegul šios eilutės skamba kaip diskusija (kuri gali būti tęsiama), tarytum instrumentų suderinimas, kad visi New Yorko apylinkės lietuviai - JAV gimę ir iš Lietuvos atvykę, prieš 50 metų ir dabar, visi darniu orkestru skambėtų, lietuvišką kalbą ir kultūrą puoselėdami ir ateinančioms kartoms išsaugodami.

Asta ir Virginijus

Barkauskai,

Apreiškimo ir Viešpaties Atsimainymo parapijų chorų vadovai

Didysis Lietuvos bažnyčių rėmėjas

Kai kurie iš mūsų, seniai palikę Lietuvą, vis tiek nepamiršta savo tėviškos bažnyčių. Štai dr. Bronislovas ir Apolonė Andrašūnai, gyvenantys dviejose vietose - Hot Springs, Arkansas, ir Orland Park, IL, yra nenuilstantys Lietuvos bažnyčių rėmėjai. Štai Troškūnų parapijos bažnyčios stogui dengti prieš dvejus metus paaukojo 27,000 dol., Joniško bažnyčiai 4,000 dol. ir prieš keletą savaičių 5,000 dol. Eucharistinio Kristaus seserų kongregacijai, namo Vilniuje įsigijimui. Šiuo metu seselės gyvena išsisklaidžiusios, nes iki šiol dar neturi nuosavo pastato (vienuolyno).

Šios kongregacijos seserys aktyviai dalyvavo Lietuvos Bažnyčios Kronikų leidime. Areštavus kun. Sigitą Tamkevičių (dabartinį arkivyskupą) ir kun. Alfonsą Svarinską, jos visiškai perėmė labai pavojingą kronikų redagavimo ir platinimo darbą. Jį tęsė iki Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Šiuo metu kongregacijoje yra 105 seserys. Iki šiol jų vienuoliškas gyvenimas negali įeiti į normalias vėžes, nes jos tebėra išmėtytos po visą miestą.

Dr. ir ponis Andrašūnai suprato seselių vargingą padėtį. Jie

taip pat įvertino Eucharistinio Kristaus kongregacijos seselių didžiulį įnašą kovojant už Bažnyčios ir Lietuvos laisvę, paaukodami šią stambią 5,000 dol. sumą.

Būtų labai kilnu, jei atsirastų ir gausiau tokių dosnių geradarių kaip p. p. Andrašūnai. Seselės būtų dėkingos už bet kokią auką

jų vienuolynui. Auką prašome siųsti: Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc., 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, su priedašu, kad auka skiriama E.K.S.K. (Eucharistinio Kristaus Seserų Kongregacijai). Aukos nurašomos nuo mokesčių.

R. S.

(Rožė Šomkaitė)

Mylimai motinai

A. + A.

JULIJAI MAJAUSKIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamė jos sūnui JUOZUI MAJAUSKUI, BALFo Centro valdybos gen. sekretoriui, ir jo žmonai MARYTEI, pasišventusiems BALFo Piladelphijos skyriaus veikėjams.

BENDRO AMERIKOS LIETUVIŲ ŠALPOS FONDO
Centro Valdyba ir Direktorai

A. + A.

JULIJAI MAJAUSKIENEI

po sunkios ligos išėjus Amžinybėn, jos sūnui JUOZUI, Philadelphijos BALFo 52 sk. pirmininkui ir direktoriui, jo žmonai MARIJAI ir artimiesiems reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdi

PHILADELPHIJOS BALFO 52 SK. NARIAI

A. + A.

Prof. VYTAUTUI KAVOLIUI

staiga mirus Santaros Šviesos metinio suvažiavimo Lietuvoje metu, jo žmonai RITAI, sūnams PERKŪNIUI ir KĘSTUČIUI, giminėms ir artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdimė.

JONAS ir DANA BILĖNAI

A. + A.

JONUI SAIMININKUI

Lietuvoje mirus, jo broliui VYTAUTUI ir šeimai reiškiamė nuoširdžią užuojautą.

Juozas ir Albina BELAZARAI ir

Vanda DRAUGELIENĖ

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Kun. Dr. Valdemaras M. Čukuras, Nekalto Prasidėjimo Marijos Seserų Putname kapelionas, besilankydamas Lietuvoje, staiga mirė liepos 17 d. 1:30 val. popiet Lietuvos laiku. Buvo pašarvotas liepos 18 d. Vilniaus Katedroje, Kankinių koplyčioje. Palaidotas liepos 19 d. iš Vilniaus Katedros Antakalnio kapinėse Vilniuje.

Rozalija Jasinskas (Jasinskienė), gimusi Lietuvoje, gyvenusi Woodhaven, NY, mirė liepos 9 d. savo namuose, išvarginta sunkios ligos, sulaukusi 83 m. amžiaus. Buvo pašarvota Shalins laidojimo įstaigoje. Atsiveikiniamas įvyko liepos 11 d. Liepos 12 d. po gedulingų mišių Apreiškimopar. bažnyčioje, palaidota Cypress Hills kapinėse, šalia savo vyro Vlodo, mirusio prieš 10 metų. Nuliūdime liko duktė Birutė su vyru Mohammad, sūnus Algis su žmona Mary Ellen ir brolis Feliksas Timukas Kanadoje su žmona Maryte ir jų du sūnūs - Povilas ir Saulius. Liko ir kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų rengia Susitikimo Šventę - Pikniką š. m. liepos 28 d. Putnam, CT, savo erdvioje sodyboje. 11 val. koncelebruotos mišios, vėliau pietūs, meninė programa ir kt. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Autobusą iš New Yorko į Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų pikniką Putnam, CT, organizuoja Marytė Šalinskienė. Autobusas išeis nuo Shalins laidojimo namų liepos 28 d., 7-tą val. ryto. Kaina 25 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Iš Putnamo autobusas išvyksta tą pačią dieną 5-tą val. popiet ir Shalins laidojimo įstaiga pasieks apie 10 val. vak. Vietas reikia užsisakyti iš anksto skambinant tel. (718) 296-2244.

UNION TOURS, 245 Fifth Ave, Suite 1101, New York, NY 10016 išleido keletą spalvotų, gražių katalogų apie keliones po Baltijos kraštus. Labai graži brošiūra yra *The Baltics in Style*, kur aprašoma 11 dienų kelionė. Yra aplankomos visos trys sostinės: Vilnius, Ryga ir Talinas. Apsistojama geriausiuose viešbučiuose. Kitas gražus katalogas vadinasi *Heritage Tours in Lithuania*. Ten aprašomos kelionės nuo 9 dienų iki 16 dienų po Lietuvą, su apsilankymu įvairiose Lietuvos vietovėse: Klaipėdoje, Palangoje, Trakuose ir kt. **Union Tours** dabar skelbiasi *Darbininke*, žiūr. jų skelbimą 6-me psl. Skambinkite tel. (212) 683-9500 ir prašykite brošiūrų ir katalogų apie keliones po Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus.

Skaitykite

DARBININKA

ir pasiūlykite

jį savo draugams

LIUDAS TAMOŠATIS

sugrįžo apsigyventi Lietuvoje.

Linkime mūsų ilgamečiui

Revizijos komisijos nariui

daug laimingų ir saulėtų metų

Tėvyneje.

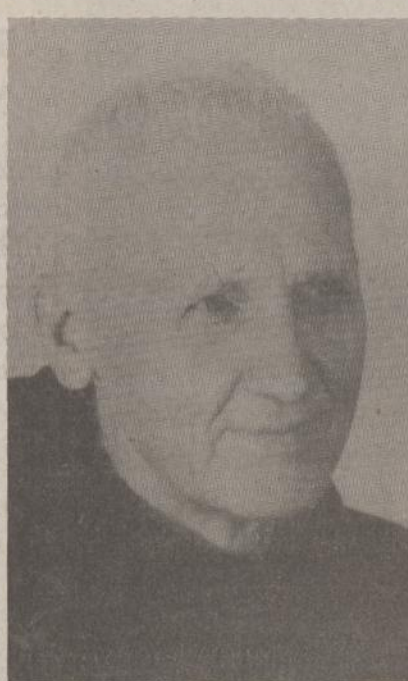
TAUTOS FONDAS

Iškeliavo dar vienas pranciškonas

Šv. Jono kapinių žemė Brooklyne neseniai priglaudė dar vieną lietuvių pranciškoną, būtent Tėv. Igną Barnabą Mikalauską. Mirė jis birželio 29 d. Toronte, palaidotas gi buvo liepos 3 d. lietuvių pranciškonų kapinių sklypelyje.

Tėv. Ignas Barnabas Mikalauskas šiam Amerikos pakraštyje mažiau buvo žinomas, nes daugiausia dirbo Pittsburgho apylinkėje ir Kanadoje. Brooklyno lietuvių pranciškonų vienuolyne gyveno gana trumpai - tik 1955 - 1957 metais, būdamas pagalbinu "Darbininko" redaktoriumi.

Tėv. Ignas Barnabas gimė 1911 m. Biržų apskrityje, Pasvalio valsčiuje, Puodžių kaime. Baigęs gimnazijos keturias klases jis buvo pasukęs pas salesiečius ir Italijoje gavo tolimesni išsilavinimą. Bet nebuvo patenkintas. Tad 1936 m. įstojo į pranciškonų vienuolyną Kretingoje, pirma dar pasimokęs pranciškonų gimnazijoje. Teologijos studijuoti išsiųstas į Italiją, ten kunigystės šventimas Sienoje priėmė 1941 m. Penkerius metus reikėsi pastaraciniam darbe įvairiuose italų pranciškonų vienuolynuose. Į Ameriką atvyko talkinti čia besikuriantiems pranciškonams gana anksti, vos pasibaigus Antrajam pasauliniam karui - 1946 metų pavasarį. Jis atvyko 4-rių lietuvių pranciškonų grupėje, kurią sudarė Tėvai Leonardas

Tėv. Ignas Barnabas Mikalauskas, OFM

Andriekus, Viktoras Gidžiūnas, Modestas Stepaitis ir Jis. Tik vienas iš jų bėra gyvas, būtent kuris rašo šį nekrologą.

Kai ta grupelė atvyko, lietuviai pranciškonai turėjo tik vieną vienuolyną Greeno kaimelyje Maine. Netrukus atvyko daugiau lietuvių pranciškonų iš Italijos, Vokietijos, Belgijos, ir lietuviai pranciškonai pradėjo kurti vienuolynus ir plėsti religinę bei tautinę veiklą. Joje gyvai reikėsi ir Tėv. Ignas Barnabas Mikalauskas. Vienesius metus (1950 - 1951) jis rūpinosi lietuvių sielovada Winnipeg, Kanadoje. Po to

buvo nukeltas į St. Catharines miestą Kanadoje, paskirtas ten pranciškonų vienuolyno vyresniuoju ir Niagaros pusiasalio lietuvių dvasios vadovu. Ten dirbo trejus metus, kol 1948 m. buvo nukeltas į kitą pranciškonų vienuolyną Bridgevilės mieste netoli Pittsburgho, kur paskirtas lietuvių savitraščio "Lietuvių žinios" redaktoriumi. Kaip jau minėta, iš ten buvo atkeltas į pranciškonų vienuolyną Brooklyne ir paskirtas pagalbinu "Darbininko" redaktoriumi. Visus tuos darbus velionis atliko uoliai ir tiksliai. Tačiau jo veiklos mėgiamiausios sritys buvo žurnalistika ir chorų organizavimas. Visur būdamas, rašė straipsnius į išeivijos spaudą, ypač "Darbininką", "Draugą", "Lietuvių žinias". Buvo išleidęs net knygėlę "Kelios mintys žurnalistui". Veikė ir organizacijose: Vyčiuose, Balfe, Alte. Būdamas Pittsburghe, suorganizavo dainininkus į "Maironio" ansamblį, Winnipeg - į "Stasio Šimkaus" chorą, St. Catharines į "Gintaro" chorą.

Gyvenimą užbaigė sunkiai ir skausmingai - senelių prieglaudoje "Providence centre" netoli Toronto. Tačiau parodė daug kantrybės, atsidavimo Dievo valiai ir net skaidraus optimizmo. Linkime Tėv. Ignui Barnabui Mikalauskui amžinos ramybės bei džiaugsmo dangaus karalystėje. **T. L. Andriekus, OFM**

Gabi lietuvaite

Astra dar tik 13-kos metų, bet nuo pat kūdikystės atkreipė visų akis į savo meninius gabumus. Šiais metais labai sėkmingai aukso medaliu ir atžymėjimais mokslo srityse baigė St. Nicholas of Talentine mokyklą. Mokyklą baigė dvi klases, iš viso 60 mokinių, ir Astrai buvo pavesta per gan trumpą laiką kiekvieną mokinį charakterizuoti kokių nors piešinių - gyvuliuku ar žvėreliu. Tai darba Astra atliko pasigerėtina. Piešinėliai įdėti į "Yearbook".

Ji buvo priimta į visas (5) mokyklas, į kurias buvo pasiun-

Asta Bagdziūnaitė

tusi prašymus. Į kiekvieną mokyklą reikėjo vežtis krūvą

Knygos - geriausia dovana laisvalaikiui

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1,50 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1,50 dol.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. 328 psl. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1,50 dol.

"Lithuania 700 Years", ang-

liškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knygą redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis; 456 psl. Kaina 25 dol., įskaitant ir persiuntimą.

"Tautos sukilimas 1941", pirmoji dalis "Be šūvio". Autorius Pilypas Narutis, pats organizavęs sukilimą, aprašo savo kartos pastangas aršioje lietuvių tautos kovoje su okupantais atgauti laisvę. Apima laikotarpį

kienei su šeima reikiama nuoširdžią užuojautą netekus mylimos motinos Irenos Banaitienės.

Kun. Albertas J. Matulis, Šv. Mykolo par. klebonas Bayonne, NJ, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Dėkojame.

Dėkojame

A. A. Irenos Banaitienės šviesiam prisiminimui 100 dol. čekį prisuntė sūnus Donatas Banaitis. Administracija nuoširdžiai dėkoja už paramą *Darbininkui*. Sūnui Donatui ir dukrai Gintarei Ivaš-

Nuoširdžiai sveikinu maldininkus iš Lietuvos.

Brangūs Broliai ir Seserys!

Ši Jūsų kelionė prie kultūros bei mūsų krikščioniškojo tikėjimo šaltinių tepaskatina Jus naujiems žingsniams vidiniame, dvasiniame kelyje prie Kristaus amžinosios Tiesos, kilniaširdiškai atsiveriant Jo žodžiui.

Visagalis Dievas telaimina Jus, Jūsų artimuosius ir visą Jūsų Tėvynę - Lietuvą! Garbė Jėzui Kristui!

Tai Popiežiaus Jono Pauliaus II kalba, pasakyta lietuviškai viešoje audienčioje š. m. birželio 11 d. Romoje, kur dalyvavo maldininkai iš Lietuvos. Popiežius pasveikino įvairių tautų maldininkus jų gimtąja kalba.

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. **sk.**

Moteris, turinti darbą ir geras rekomendacijas, ieško kambario ramiam name. Skambinti nuo 6 val. vakaro telefonu: (718) 441-3685. **sk.**

Gardūs lietuviški cepelinai pagal užsakymą. Skambinti tel. (718) 348-4709. **sk.**

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, **komercinės siuntos** laivu arba oro paštu - **air cargo. TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. **CONNECTICUT** valstijoje (203) 232-6600. **(sk.)**

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinuką ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mieli skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokesčių.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Bronė Liaudanskienė, Camano Island, WA. - 100 dol.; D. A., Brooklyn, NY - 10 dol. Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugpjūčio 3 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133. Firmos atstovas paima siuntinius ir iš namų.

Skelbkites DARBININKE pasidalinkite džiaugsmu, sveikinkite, išreikškite užuojautą, pirkite, parduokite!

sekmadienį, liepos 28 d.

Nek Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

- 11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS
- Pagrindinis celebrantas: Tėv. Antanas Saulaitis, SJ
- 12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai
- 1:30 pp. Liaudies šokiai ir dainos: praveda Bostono SODAUTO
- 3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
- Vėlavų nuleidimas
- 4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS
- 4:30 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą
- UŽKANDŽIAI prieš kelionę namo

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti - pasikvieskite ir savo draugus!